

Umanismul zilelor noastre

sau cum iubirea de sine stă la baza tuturor relelor

CUVINTE DE FOLOS

Părintele Dumitru Stăniloae

În primăvara anului 1993, cu câteva luni înainte de trecerea sa la Domnul, Părintele Dumitru Stăniloae primea un grup de tineri de la Liga Tineretului Ortodox din Brasov, cu aceeași generozitate cu care o făcea cu toți aceia care-l cercetau bătând la usa "chiliei" sale din strada Cernica.

Părintele Stăniloae, teologul cel mai de seamă pe care l-a dat lumii neamul românesc, era înainte de toate un adevărat trăitor; viața sa se caracteriza prin smerenie și simplitate, în pofida faptului că stăpânea un discurs teologic academic care pe mulți i-ar fi putut arunca în bratele demonului mândriei. Viața și opera părintelui Stăniloae constituie un model, o călăuză spre mântuire pentru generațiile de azi, ca și de mîine, pînă la sfîrșitul veacurilor.

În cele ce urmează, vă invităm să vă împărtășiți din acest adevărat testament al Părintelui, pe care-l reprezintă această convorbire, din care reiese și o latură a personalității sale care pînă acum, a fost accentuată poate mai puțin; aceea de luptător.

Să vorbim despre știință și credință: știința ne lasă închisi în descrierea legilor diferitelor existente, dar nu vrea să știe că aceste legi trebuie să fie de la cineva mai presus de legi. Ea nu explică nimic, descrie numai; descrie mai mult legile lucrurilor materiale. În secolul XIX se credea că poate să cunoască și cele spirituale, dar nu le poate cunoaște. Psihologia este cea mai slabă dintre științe pentru că vrea să reducă la câteva legi viața spirituală a omului; omul este o mare taină.

Eu sunt o mare taină față de celălalt, deși mă deosebesc de alții și fiecare se deosebeste de alții; fiecare este o taină de necuprins, de nedefinit. Fiecare este o taină, fiecare este mereu nou, fiecare este altfel decît altul, așa că nu poți să reduci viața persoanei la o știință precisă, așa cum pretinde știința. Persoana e o mare taină, de altfel și lucrurile, fiecare sunt taine... Ce însemnează acest "este", "a fi"... cine poate să spună?... Cioran nu-și pune nici o problemă, deși e lăudat - vîd - foarte mult; la el totul e nimic, totul e de disprețuit, nici măcar nu-și pune problema lui "este": ce-i aceasta "este"?... Problema nu o poate rezolva nici antropologia sau paleontologia; nu cred că omul a ieșit din maimuță: cu cît mă duc mai în trecut cu atît vîd un om mai superior; mai superior decît omul de astăzi. Avea o înțelegere a tainei, a lucrurilor tainice omul de dinainte. Cei ce au scris Biblia sunt cu mult mai înțelepți decît cei de astăzi; sunt în stare oamenii de astăzi să scrie așa ceva?... Cine poate întrece pe cei care au scris cărțile Bibliei?... Cu cît te duci mai în urmă, cu atîta dai de oameni mai înțelepți. Ce-a ajuns știința asta a Occidentului; unde a ajuns: a ajuns la o practică a așa-zisei tehnici a civilizației: au dezvoltat cele materiale dar cele spirituale...

Am fost astăzi la Cernica și am trecut pe la marginea orasului; sunt niste blocuri cu totul lipsite de simțul esteticului, de simțul spiritualului, sunt niste mormane așa în care nu mai este omul, a dispărut omul. Și cum te simți cînd te duci în natură, ce gîndire se dezvoltă în tine... Ce gîndire are Occidentul față de gîndirea pe care o avea poporul nostru de la sate?... ce gîndire are?... catolicismul susține că în taină nu e energia necreată ci că e o gratie creată; atunci Hristos nu este în taină și ca urmare au venit sectele și au spus: "ce ne mai trebuie taine" și au rămas cu discursuri; fiecare cu discursul lui. Pe cînd tainele te unesc, sunt aceleasi, și noi suntem o unitate pentru că avem tainele și pentru că le cunoaștem: poporul cunoaște tainele toate... intelectualii nu mai recunosc nici o taină, parcă știu tot: nu știu nimic. Trebuie să recunoști taina, fiecare lucru chiar lucrul material este o taină, cu atît mai mult o persoană este o taină... De aceea Ortodoxia a păstrat creștinismul de la început, mai vechi decît catolicismul, și a păstrat sentimentul acesta al tainei; și ce superficialitate trăiești cînd mergi prin orasele acestea cu blocurile lor, cu tehnica lor, și ce sentiment avea în suflet tîranul cînd făcea o fîntînă... căci el știa că dincolo de astea toate sunt o taină mare... Pe cînd astia cred că nu mai e nimic decît atîta; tehnica

aceasta. Si ce prost te simti, ce strîmtorat te simti în mijlocul lor... Nici nu-si pun întrebarea despre sensul lucrurilor; dacã nu-i decît lumea aceasta, cu dependentele ei, cu legile ei, totul e fãrã sens. Dacã oamenii mor rînd pe rînd definitiv, apar alte generatii si mor definitiv, ce sens mai vãd ei: nici unul. Nu-i nici un sens în alt plan, superior acestuia.

Lumea aceasta e foarte complexã, cine-o pãtrunde?... Si chiar dacã o pãtrunzi nu te satisface dacã nu recunosti ceva mai presus de ea. Nu te satisface; nu mã mîntuiește lumea aceasta.

Persoana e o mare tainã, o tainã care mã înaltã, îmi dã o bucurie... de-as avea toatã lumea, dacã n-ar fi o persoanã atentã fatã de mine as fi cel mai nenorocit om. Numai dacã am o persoanã care-i atentã fatã de mine, numai atunci mã simt fericit. Deci ce mare lucru este persoana, cine-o poate defini?... stiinta nu cred cã mai poate pretinde astãzi cã poate defini persoana. De fapt unde a ajuns lumea?... nu mai are nici o întelegere a tainei; cei mai dinainte de noi aveau altã întelegere.

Cred cã e veche omenirea, mult mai veche dar nu iese din maimutã: nu stiu cine spunea de niste gene care au apãrut deodatã într-un ins avînd 47 de gene în loc de 46, si acela a fost omul, dar cum a apãrut?... Sigur cã nu l-a vãzut nimeni pe Dumnezeu cum face pe om: cum adunã pãmînt si îi face trupul si îi suflã suflare de viațã si asa mai departe. Dar e o tainã aparitia omului: omul nu a putut apãrea asa, din animal, din maimutã. Este cu totul altceva: e ratiunea asta prin care judecã toate, prin care este constient de toate. Au si animalele o ratiune, dar e o ratiune obiect; omul e o ratiune subiect. Este adevãrat cã sunt si animale care parcã au afectiune, sunt cîini, pisici, chiar în flori, în plante e ceva care parcã e un fel de simtire, dar o simtire inconstientã; e altceva. Are si cîinele o afectiune fatã de stãpînul sãu, dar nu e totusi ratiunea care gîndeste la viitor, care vede pe toate în armonia lor.

Eu cred cã aparitia omului este o tainã si în taina aceasta e o tainã supremã - spune Sfîntul Grigorie de Nyssa: "*Nu se poate sã fi fost cîndva cînd n-a fost nimic.*" Nu se poate... Unii oameni de stiintã spun cã n-a fost nimic si a apãrut din nimic; nu se poate sã fi fost cîndva cînd n-a fost nimic; ori Acest care a fost totdeauna, care a fost fãrã început, n-are cauzã. Toate au o cauzã: de la Acela sunt; în Acela sunt cauzele tuturor, deci trebuie sã fie perfect, trebuie sã fie desãvîrsit, trebuie sã fie constient, trebuie sã fie deasupra legilor, trebuie sã fie Absolutul, de nesupus legilor. Acesta este Dumnezeu, care are puterea sã facã din nimic, nu din sine, cã dacã ar fi din sine ar fi toate perfecte, ori nu pot fi din El; nu pot fi nici dintr-o materie preexistentã pentru cã în acest caz n-ar fi perfect El; trebuie sã fie cineva din veci perfect si absolut, desãvîrsit, iar datoritã complexitãtii Lui, El trebuie sã aibã caracter de persoanã, nu se poate sã nu aibã caracter de persoanã. Si nu poti sã gîndesti persoana fãrã persoanã; deci iatã Treimea... Trebuie sã fie o persoanã care iubeste. Nu se poate sã ai altã persoanã pe care sã nu o iubești, sau una de care sã nu vrei sã fii iubit; nu poti... Totdeauna vrei sã ai o persoanã care sã te iubeascã si tu o iubești pe ea; si ce iubire mai înaltã si mai curatã este decît cea între Tatã si Fiu, si dacã sunt numai doi care se iubesc în veci, iubirea lor e perfectã cînd împreunã iubesc pe al treilea; nu se pot mîrgini; si fiecare din ei are o bucurie mult mai mare cînd are si pe altul care se bucurã de celãlalt. Tatãl are pe Duhul care se bucurã împreunã cu El de Fiul, Fiul are pe Duhul care se bucurã împreunã cu El de Tatãl. Asa cã învãtãturã despre Treime apare inevitabil.

"N-a fost cîndva cînd n-a fost", e cea mai întemeiatã stiintã... Stiinta nu spune nimic despre originea lumii: stiinta este foarte mîrginitã. Credinta vede realitatea, vede cã nu poate sã fie lumea aceasta de la ea. Trebuie sã fie cineva perfect si fãrã început. Aceasta este cea mai sigurã stiintã. Credinta este adevãrata stiintã. Mi-a spus un doctor: "Eu nu cred în Dumnezeu; eu stiu de Dumnezeu..." Nu e vorba de o credințã în Dumnezeu ci de stiintã; adevãrata stiintã. Si cred cã Occidentul acesta va ajunge la un mare fiasco dacã nu se opreste. Poate sã ducã la sfîrsitul lumii cu aceastã civilizatie tehnicã, care nu-si pune problema tainei.

Nu-mi dã nimic, nu-mi explicã nimic aceastã stiintã atee, fãrã Dumnezeu; absolut nimic. Dar nu vrea sã recunoascã cã totul este o tainã... este o tainã... Aceasta e stiinta adevãratã, sã stii cã existã o tainã a tuturor lucrurilor. Si taina supremã este Dumnezeu, dar o tainã de care esti sigur; taina pe care o constati în mod sigur, si cred cã dacã omenirea s-ar mai putea maturiza, ar trebui sã revinã la aceastã întelegere a tainei lucrurilor, a neputintei stiintei de a explica ceva. Stiinta ne scrie legile...ei si ce-i cu asta; ne scrie niste legi practice de care te folosești în aplicarea lor: cum sã faci case, sã faci diferite lucruri; dar ce-si poate explica, si ce poate crea?... tot lucruri moarte. Este o moarte tehnica aceasta. Poate cã se potriveste cu ceea ce se spune la Apocalipsã, cã se

vor înmulți Gog și Magog " aceste multimi străine de Dumnezeu, și vor rămâne puțini cei ce vor trăi cu adevărat credința, cei care vor fi cu adevărat credincioși.

Și iată respectul pentru cei ce au fost, că lucrurile cele mai minunate le-am moștenit din trecut, de la generațiile trecute, lucrurile spirituale, spiritualitatea.

Credința este știința adevărată, și știința adevărată este știința tainei, care răspunde pe de altă parte aspirației omului de a cunoaște la infinit: niciodată nu poți să cunoști ceea ce este în taină complet, trebuie să înaintezi la infinit în această cunoștință; și asta corespunde aspirației omului. De aceea Ortodoxia este mult mai înaltă decât Occidentul acesta care nu știe de taină și care a redus creștinismul la ceva foarte apropiat de știința aceasta mărginită.

Intrând în Occident, creștinismul a intrat într-o lume barbară. În Răsărit a intrat într-o lume care depășise toate posibilitățile filosofiei, care nu satisfăceau. Evanghelia a venit cu Taina Persoanei, pentru filosofie era o esență acolo... dacă e esență totul trebuie să fie impersonal și supus unor legi uniforme. Ori nu-i așa: de unde sunt persoanele care sunt atât de variate?... fiecare este alta și e taina libertății în persoane. Creștinismul a venit într-o lume care depășise toate aceste faze. Pe când în Occident a ajuns la niște barbari: spunea un protestant: "Noi n-am întâlnit nimic creștin decât "să nu furi și să nu ucizi." Înainte furau și ucideau. Atâta știu ei din creștinism, și ce înalt este creștinismul... Poate fi depășit de vreo doctrină, de vreo gândire?... Poate fi depășită Evanghelia lui Ioan?... As vrea să lucrez dacă îmi ajută Dumnezeu la o carte despre Hristos în Epistolele Sfinților Apostoli. Este extraordinar; atâta bogăție, atâta profunzime, este nepuizabil; ce-s toate filosofii pe lângă Epistolele Sfântului Apostol Pavel?... Cioran spune că a fost epileptic...- poate un epileptic să creeze așa ceva?...- că a nescotit marile filosofii ale antichității. Ce-mi explică marile filosofii ale antichității?... ce-mi explică Platon?... și ce-mi dau filosofii occidentale? filosofii atee care însușindu-și acest spirit, că nu există taină, spun că Dumnezeu e distant. Un Dumnezeu care n-are rol în viața noastră nu este... filozofie atee... și câți oameni se hrănesc cu filosofii acestea și pretind că cugetă... Pe când Evanghelia hrănește de generații și va hrăni până la sfârșitul lumii. Acesta este creștinismul adevărat. Și aici e credința: credința este sesizarea tainei lucrurilor; și taina supremă este persoana, și e persoana care iubeste... Credința care-i adevărata știință. Adică nu poți despărți știința de credința adevărată: știința care n-are credință nu-i știință. Însă la cei vechi găsim mai multă înțelepciune.

Arsenie Boca mi-a fost foarte apropiat ca student la Sibiu. Venea la mine și stătea luni de zile uneori. După aceea s-a făcut călugăr, a stat în București pe la un frate al meu, până în 1920 când a dat de această Zamfira. De-atunci n-a mai intrat în casă la mine. Și de-atunci nu vă mai pot spune nimic despre el. Era o taină în el, era un om care spunea cu hotărâre, nu spunea cu ezitări, cum spun alți oameni, și cum și eu îmi dau seama că nu pot defini lucrurile. El parcă le spunea în așa fel că dădea o siguranță omului care-l asculta. Avea ceva propriu; eu nu știu să fi pus într-un mod foarte complicat problemele; el le spunea într-un mod hotărât, așa fără ezitări. El avea un fel propriu al lui care impunea. Dar nu știu de ce n-a mai venit la mine.

Corneliu Codreanu era și el o figură foarte interesantă; și atrăgea ca și Arsenie Boca: avea ceva atractiv, ceva puternic așa; același spirit hotărât și sigur; alegea o cale și gata; mergea pe ea. Impresionau amândoi prin forma lor hotărâtă de a fi. Era un dar al lor. Cred că e o oarecare asemănare între ei, parcă erau o piatră, o stîncă. Eu n-am avut această exactitate de a defini lucrurile, m-am legănat așa, în cunoașterea adevărului. Eu am pus foarte mult pret pe iubire, pe blîndete, pe bunătate, pe valorile Treimii; scrisul meu a atras -e adevărat, dar ca persoană n-am exercitat această atracție pe care o exercitau Codreanu sau Arsenie Boca, și nu știu cum e mai bine...

Am fost solicitat după '90 de niște tineri să scriu ceva despre Ion Mota: eu cred că Mota care era băiatul protopopului din Orăștie era foarte creștin; și el s-a dus într-adevăr ca să apere Occidentul de comunism. Pe Marin nu l-am cunoscut.

Cu Nichifor Crainic am avut legături foarte strînse; eu redactam "Telegraful român" și ajungea la el. Iar el redacta "Calendarul", "Gîndirea" și altele. Și a venit pe la Sibiu invitat să țină niște conferințe. A fost pe la mitropolitul Varlaam, am fost și eu la masă cu el. Și mi-a spus: "Ceea ce scrii în "Telegraful" să dezvolt și să-mi scrii în fiecare număr din "Gîndirea" " atunci eu am scris, nu în fiecare număr. Și am fost apropiat de el. Era

un om foarte deschis, comunicativ; Nae Ionescu era mai închis, nu m-am apropiat de el și nici el n-a căutat să se apropie de mine. Cred că era mai cald în credință Nichifor Crainic, e mai teolog propriu-zis; Crainic unea nationalul cu moralul și eu la fel; totdeauna creștinismul adevărat este și moral. Și nationalismul adevărat, ideea de națiune, de neam, nu poate fi decât o idee morală. Am ajuns la o dispută odată, pentru că mi-a reproșat unul Racoveanu care scria la "Cuvîntul" că unesc nationalul cu moralul; ori - zicea el - nationalul nu are nimic de a face cu moralul. Și i-am răspuns în "Etica nationalismului" în "Gîndirea".

Mircea Vulcănescu era un foarte bun credincios; el a fost legat de Nae Ionescu. Am citit eu ceva în tinerete de el, despre antinomiile lui Kant aplicate creștinismului; foarte interesant, avea o gîndire originală și era în același timp ortodox. Și am auzit că murind în închisoare, a cerut să nu fie răzbuțat.

Și mai era Vasile Băncilă iarăși; foarte credincios... Acestia patru sunt credincioși.

Noica, o fi fost la început, dar acum la sfîrșit, nu mi s-a părut a fi așa, hotărît în credință. Nici el, nici Plesu, plutesc așa... Și Liiceanu cred că-i tare străin de credință.

A venit Liiceanu odată la mine, mi s-a părut că vine să intre într-o legătură spirituală și să-mi ceară niste studii. Da' cînd în convorbire am ajuns la întrebarea ce program are, ce vrea să publice, zice: "Eu vreau să public cîte o lucrare despre fiecare filosof..." "-Si de ce asta?" "-Păi ca să-i cunoaștem..." "-Păi mi se pare că îi prea cunoaștem, că nu ne cunoaștem pe noi, și cred că ar trebui să ne cunoaștem pe noi mai mult." Și a plecat fără să intre în discuție cu mine despre colaborare.

Intellectualitatea romîină de astăzi s-a îndepărtat de ortodoxie, asta am remarcat de multe ori; mi se pare că e cea mai îndepărtată intelectualitate de credința poporului. Ispita Occidentului, știți... Poate că stînd multă vreme în legătură cu fanariotii, la mijlocul secolului XIX debarasîndu-se de ei s-au aruncat în bratele unei Frante care era atee (deși francezii au unii gînditori și poeți creștini. Dar la noi nu s-au dezvoltat prea mult nici Nae Ionescu, nici Crainic).

Eu cred că trebuie să rămînem în creștinismul de la început, poporul roman s-a precizat ca popor roman prin creștinism. Vedeti Faptele Apostolilor capitolul 16:9-12, unde Sfîntului Apostol Pavel fiind în Troia are un vis în care i se arată un macedonean zicîndu-i: "*Treci în Macedonia și ne ajută; treci Bosforul și te du, că se deschide o poartă nouă.*" Și a ajuns în Filippi care era colonie romană - vers.12. Deci noi avem creștinismul înainte de Roma; la Roma a mers Pavel abia după aceea, cînd este dus, legat și închis. Căci are Epistola către Romani scrisă mai tîrziu și îl duc legat la Roma. Și la Roma vreo 200 de ani nu s-a vorbit limba latină, ci limba greacă.

El spune că aici era colonie romană. Iar noi avem termeni latini proprii, nu de la Roma, de dinainte de cei care s-au format la Roma. Eu zic că noi suntem protolatinitatea. Nici o limbă nu este atît de latină ca limba noastră; este foarte apropiată de limba latină scrisă, aproape toate cuvintele... Și avem cuvintele latine cele mai substanțiale, cele mai pline de sevă, de exemplu: inima este de la anima, noi spunem Atotîitorul, traducerea exactă după "Pantocrator", în Occident ei zic Atotputernicul: Atotputernicul e mai rece; Atotîitorul parcă te îmbrățișează. Noi zicem Tată, ei zic Pater; Tată parcă-i altfel... Noi zicem Fecioară, ei zic Virgo, mai fizic așa. Ei zic "regnum" "stăpînire, parcă mai lumeste; noi zicem împărăție, parcă mai plină de taină, de basm așa... împărăție... Noi zicem biserică de la "basilici", adică clădirea împărătească; Hristos e Împăratul... ei zic "ecclesia"; iar toți termenii acestia au trecut la popoarele din Occident de la Roma, dar la noi nu. Și ceva din duhul acesta răsăritean, de taină, se vede în toate cuvintele noastre. Noi nu le-am luat de la Roma; noi avem o limbă proprie; latină dar proprie, noi am fost protolatini, aici s-a format latinitatea. Dealtfel, caracterul nostru latin nu e străin de vechimea ființei noastre de traci: învățatul vienez Tomashek în lucrarea sa "Über die Bessen" tipărită la 1880, spune că besii erau tracii și dincolo de Bosfor se numeau biti, iar capitala Bitiniei era Troia, de unde nepotul lui Priam, după ce grecii înving, pleacă (evident că nu singur, ci cu corăbii și cu multime) și întemeiază Roma. Eu cred că asta a fost protolatinitatea; a noastră, aici. După aceea a ajuns acolo intrînd în legătură cu nemții, cu barbarii, cu toți; deci latinitatea primă și cea mai curată a fost aici. Sfîntul Apostol Pavel a tradus în limba asta care se vorbea aici. De ce noi am rămas latini după ce am avut stăpînirea armatei romane vre-o sută și ceva de ani?... așa de repede își pierde un popor limba?... de ce n-au devenit latini grecii; sau cei din Asia Mică, sau cei din Egipt?... de ce numai noi?...

Tracii acestia se întindeau foarte departe, se întindeau dincolo în Bitinia, pînă în Frigia si s-au întins în toti Balcanii, pe urmă pînă-n nordul Carpatilor. Poate împrejurările, sau poate nu stiu ce fel al nostru de a fi prea îngăduitori, ne-a împutinat asa teritoriul. Grecii aproape că i-au desfiintat pe macedoneni, sîrbii la fel, bulgarii la fel... Bălcescu spune că atunci cînd a ajuns pe un vîrf de munte în Bulgaria, de jur împrejurul lui erau numai romani.

Pe de o parte avem luciditatea aceasta latină, cum nu o au slavii, dar avem pe de altă parte un sentiment al tainei, cum nu-l au nici francezii nici spaniolii sau italienii. Si la germani si la englezi limba latină se folosea, dar nu a înfiintat limba vorbită. La noi limba liturgică a înfiintat limba vorbită. Si de aceea si cuvintele noastre au alt înteles: noi nu spunem "conventia", noi spunem cuviintă, si ce deosebire mare este... Multe s-ar putea spune despre cum e de influentată limba poporului: cînd au tradus în secolele XVI-XVII textele, cred că prea putin au schimbat; cred că poporul si-a mentinut limba lui vorbită; cred că Tatăl Nostru, Crezul, le-avea poporul dintotdeauna... si sunt cuvinte latine, foarte putine cuvinte slave sunt; n-am fost influentati de slavi: "Cred într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atottiitorul, Făcătorul "Făcătorul, nu Creatorul, e altceva... " Făcătorul cerului si al pămîntului, vâzutelor tuturor si nevâzutelor" "unde-i cuvînt slav?... aproape că nu e cuvînt slav, decît Duhul.

Aici era normal să fie un popor unic, un popor de legătură între Orient si Occident; noi unim luciditatea latină si sentimentul de taină al Răsăritului. Cred că spiritualitatea poporului roman este imprimată de ortodoxie, nu s-ar putea întelege altfel; i-am dat o pecete proprie, o pecete romanească crestinismului; protolatinitatea noastră a pus o amprență pe crestinism si crestinismul a pus o amprență pe romanismul nostru. Avem luciditatea latină în ortodoxie, pe care nu o au slavii si nu o au grecii.

Grecii sunt mai rationalisti, mai reci, slavii sunt mai haotici asa. Cineva spunea că atunci cînd citești un text slav, trebuie să vezi ce e dedesubtul rîndurilor nu ce e în rînduri.

Slavii au un sentiment de ceva neluminat, întunecat. Noi suntem un popor deosebit. La noi este o luminozitate în poporul nostru, e o cuviintă, e o delicatete, o blîndete, o bunătate, o generozitate, o căldură, o curăție, sunt niste virtuti... Noi vorbim foarte mult de lumină, noi zicem si lumii lumină; lume de la lumină... noi avem niste adîncimi foarte clare, niste adîncimi luminoase, lumina e adîncimea noastră... basmele, iarăsi; e-atîta bunătate, atîta lumină în ele... avem colindele, doinele sau dorul " cuvinte fără echivalentă la alte popoare.

Creștinismul nu a putut să prefacă așa de mult pe slavi în felul lor slav de a fi, mai haotic; si nici pe nemți: nemții, ca si rusii, au tot astfel de adîncimi întunecate, neclare, haotice; au rămas mai mult în ale lor, în miturile folclorului lor de dinainte de creștinism. La ei e ceva haotic așa; Tristan si Isolda si mai au ei lucruri de felul ăsta. Rusii, la fel: n-au un folclor ca al nostru.

Eu am scris în "Reflexii despre spiritualitatea poporului roman". Ce frumos, ce gratie si seriozitate: ce minunat era portul fetelor de la sate, si în acelasi timp cît de serios. Sunt încheiate la gît; si ce cuvioase sunt jocurile de perechi... cîtă gratie; veneau sâsoaice la mine în sat, din Codlea, greoaie, hă... - rîdeam de ele... ce sprinteni sunt romanii...

Trebuie să recultivăm portul romanesc, doina romanească; Blaga n-a văzut prea adînc: spatiul mioritic deal si vale; deal si vale mai sunt si la alte popoare, dar e o reflexiune a poporului nostru în doină, e o reflexie cum nu e în nici o cîntare din Occident; cînd vād la televizor bîtfielile lor; nu-i o gîndire, nu-i o reflexie, nu-i o contemplatie... Si ne-a dus așa intelectualitatea asta cu spiritul ei occidental superficial, cu individualismul acesta... Fiecare face naveta la oras, devine muncitor, pe urmă își dă copiii la facultăți unde acestia intră în legătură cu cultura asta atee a intelectualității, si ne pierdem așa...

Intelectualitatea noastră a întors spatele credinței poporului, e poate cea mai indiferentă intelectualitate față de părintii nostri. Trebuie să sfîrsim cu aceasta, trebuie să avem o altă intelectualitate. Trebuie să ne apropiem de spiritualitatea neamului nostru. Din păcate au distrus satele, în multe sate nu mai sunt decît niste bătrîni, dar peste vreo zece ani nu-i vom mai găsi nici pe ei. Se golesc satele... Asta au voit, să distrugă spiritualitatea romanească, creștinismul romanesc. Cred că ar trebui să încreștinăm si orasele astea. Fiecare în jurul lui să facă ceva: întîi să se creeze o solidaritate creștină ortodoxă a tineretului; să se pornească cu scrisul, si în vorbire, în altare. Mai sunt sate în anumite părți unde se mai poate vedea acea delicatete, blîndete,

bunătate, comunicabilitate, căldură, curătenie.

Păcat că nici intelectualitatea noastră din trecut nu a reușit să analizeze și să trăiască cu adevărat în spiritualitatea poporului roman. Nici Nae Ionescu și nici Nichifor Crainic nu au făcut decât să rămână la cărți, o teologie a cărților, atât. Nae Ionescu făcea o speculație mai largă, mai personală...

Deși eu n-am avut parohie, am slujit Sfânta Liturghie în fiecare duminică, am predicat, eu zic că parcă simți altă responsabilitate când ești preot, dar nu este exclus să fii teolog bun și în altă parte, fără a fi preot. Trebuie să fie și o notă de sfîntenie în ceea ce spui. Când vorbești de Dumnezeu nu poți să nu reflectezi în ceea ce spui și sfîntenia lui Dumnezeu, să se vadă că vorbești de o realitate care e alta decât cea a lumii acesteia, dar n-am prea văzut această notă a sfînteniei. Nici în scrisul la Nae Ionescu, nici la Crainic, în scrisul lor... Dintre ucenicii lui Nae Ionescu numai Mircea Vulcănescu a fost creștin. Nici unul dintre ceilalți n-a fost creștin. N-a creat o școală creștină. Mircea Eliade, Noica, puțin așa, dar n-au devenit creștini cu adevărat, nu știu... Cioran, tot așa; a fost la școala lui, dar nu văd o școală creștină, de altfel ei își ziceau trăiristi... Da' nu știu de ce n-a intrat creștinismul lui Nae Ionescu în ei, în afară de Mircea Vulcănescu care a avut o personalitate a lui și care ar trebui studiat; un teolog laic, nu preot. Dar nu s-au ridicat nici dintre preoți teologi la noi, nu s-au prea ridicat, nu știu, poate au fost prea ocupați cu viața liturgică. Nu le poți face pe-amîndouă, ca să fii preot asta te reclamă în fiecare moment: trebuie să fii printre credincioși, să îi înveți, să îi sfătuiesti, să îi mîngîi. Părintii Bisericii erau episcopi, dar n-aveau atîta administrație ca cei de astăzi: Sfîntul Ioan Gură de Aur citea în fiecare săptămîină Noul Testament, nu cred că făceau administrație; Sfîntii Vasile cel Mare, Atanasie cel Mare, toți marii teologi erau numai preoți; erau episcopi.

Din cauza faptului că ateismul făcîs s-a compromis prin comunism, acum iau diferite măști creștine; și mulți se lasă amăgiți. Spune Sfîntul Apostol Pavel: "În privința venirii Domnului nostru Iisus Hristos și a adunării noastre împreună cu El, vă rugăm, fraților, să nu vă clintiti degrabă cu mintea, nici să vă spăimîntați - nici de vreun duh, nici de vreun cuvînt, nici de vreo scrisoare ca pornită de la noi, cum că ziua Domnului a și sosit. Să nu vă amăgească nimeni, cu nici un chip; căci ziua Domnului nu va sosi pînă ce mai întîi nu va veni lepădarea de credință și nu se va da pe față omul nelegiurii, fiul pierzării, potrivnicul, care se înalță mai presus de tot ce se numește Dumnezeu, sau se cînsteste cu închinare, așa încît să se aseze el în templul lui Dumnezeu, dîndu-se pe sine drept Dumnezeu. Nu vă aduceți aminte că, pe cînd eram încă la voi, vă spuneam aceste lucruri? Și acum stiti ce-l opreste, ca să nu se arate decât la vremea lui. Pentru că taina fărâdelegii se și lucrează, pînă cînd cel care o împiedică acum va fi dat la o parte. Și atunci se va arăta cel fără de lege, pe care Domnul Iisus îl va ucide cu suflarea gurii Sale și-l va nimici cu strălucirea venirii Sale. Iar venirea aceluia va fi prin lucrarea lui satan, însoțită de tot felul de puteri și de semne și de minuni mincinoase, și de amăgiri nelegiuite, pentru fiii pierzării, fiindcă n-au primit iubirea adevărului, ca ei să se mîntuiască." II Tesaloniceni 2:1-10. Deci se înmultesc ăstia care nu par să fie ateii, și iau măști de creștini, fel de fel de măști, sub diferite forme, ba de yoga, ba de altele. Noi însă trebuie să păstrăm credința cea adevărată, credința dreaptă ortodoxă; Sfînta Treime, Fiul lui Dumnezeu Cel care S-a făcut prunc și care S-a răstignit pentru noi și a înviat... Trebuie mai multă carte creștină. Da' uite, eu nu prea pot edita și stau la Patriarhie cîteva cărți de-ale mele de vreo 4-5 ani, și-n alte pîti. Nu sunt bani... Însă Sfîntii Părinți; Sfîntul Atanasie, Chiril, Vasile cel Mare, Grigorie de Nazians, Grigorie Palama, aceștia sunt marii noștri îndrumători, și trebuie să-i actualizăm pe ei, ei au credința curată și viața curată, și adîncime, și să arăți toată mizeria filosofiilor ăstora și al altor doctrine: toate sunt niste mizerii.

Nu "fundamentalism"; legea strămoșească, legea românească, creștinismul primordial, creștinismul autentic, creștinismul neschimbat, creștinismul de la început... De ce...că Iisus Hristos e depășit...cum depășit? Păi orice noutate în Occident însemnează o cădere de la o treaptă, la o treaptă mai de jos. Iisus Hristos e Alfa și Omega, există vre-un chip de om care să fie atât de nou model și să nu-l poți niciodată depăși... Hristos, El e Alfa și Omega, fără început și fără sfîrsit; oricît înaintăm în imitarea Lui totuși suntem așa de departe... ce departe e omenirea de a fi ca Hristos... El e mereu nou, nouă-i bunătatea, mereu ești mai nou în bunătate, dar acum mereu nu-i nici o noutate, e numai decădere: răul nu are nimic nou; și Occidentul e ahtiat după acest nou, nou, nou, călcînd toate regulile în picioare, toate rînduiețile. Noi trebuie să arătăm însă și adîncimea și înălțimea lui Hristos. Au făcut ceva rușii în Occident dar nu așa cum ar fi trebuit. Trebuie mai mult, mai mult să Îl descoperim pe Hristos.

Cioran și-a permis chiar să spună că îi admiră pe evrei pentru faptul că l-au ucis pe Hristos, că au dat

dovadă de inteligentă... ca să fie nou, ca să spună ceva nou. Adică toate nebuniile sunt noutate; și seriozitatea, bunătatea... Și-l laudau și toți intelectualii ăștia: cel mai mare stil... dar ce; stilul te mîntuiește?... Spunea un scriitor și poet francez: "Rugăciunea nu e mare stil; dar e superioară oricărei forme de poezie." Când strig către Dumnezeu: Doamne ajută-mi, sau Doamne ai milă de mine... e altceva decît toată vorba ta poetică. Așa că creștinismul este noutate continuă, pentru că niciodată nu ajungem la înălțimea la care este Hristos; totdeauna urcăm din treaptă-n treaptă și tindem spre o asemănare, nu putem ajunge la perfectă lui desăvîrsire dumnezeiască... El ne cheamă spre asta, căci spune: "Fiii desăvîrsiți precum Tatăl vostru Cel din ceruri este", iar Sfîntul Vasile cel Mare spune: "Dumnezeu S-a făcut om, pentru ca omul să se îndumnezeiască", se referă desigur la o îndumnezeire după dar, nu după fire. Iată la ce este chemată omenirea... Hristos e nou totdeauna... Și s-a păstrat așa în credința noastră, nu la secte, care s-au și împărțit mereu. Din păcate au apărut acum și secte din ortodoxie, la noi pînă acum nu a existat așa ceva.

Monahismul e o tradiție dintotdeauna a noastră, și tendința spre sfîntenie. În Occident e luptă, și catolicismul a avut întotdeauna tendința să se lupte să cucerească; și cred că și în Iugoslavia ei sunt de vină. Ortodoxia nu s-a impus niciodată prin forță; s-a impus cu jertfă. Nu scot sabia împotriva altuia, ci primesc mucenicia. În caz de agresiune mă apăr, dar nu atac și nu cuceresc cu sabia. Mă apăr: Stefan cel Mare și Mircea cel Bătrîn și atîția alții și-au apărât Țările, e absolut firesc și e o datorie chiar. Sfîntenie, mucenicie, model de viață curată, generoasă, jertfelnică. Aceasta e ortodoxia noastră românească. Văd că occidentalii îi acuză pe sîrbi; nu, sunt mai vinovați ceilalți. Eu citesc un ziar bisericesc grecesc care mereu scrie de răul pe care îl face Vaticanul.

Eu nu prea sunt pentru ecumenism; a avut dreptate un sîrb, Iustin Popovici, care l-a numit pan-erezia timpului nostru. Eu îl socotesc produsul masoneriei; iar relativizează credința adevărată: de ce să mai stau cu ei care au făcut femeile preoți, care nu se mai căsătoresc, iar în America, Anglia și alte țări au legiferat homosexualitatea.

Familia e sfîntă. Sfîntii Părinți au laudat la fel de mult căsătoria ca și monahismul. Pe de o parte se recunoaște că Dumnezeu a creat omul bărbat și femeie; omul întreg este bărbat și femeie. Și de fapt, în căsătorie se depășește plăcerea trupească; vin atîtea griji, o mîină de copii, ceea ce e trupesc este depășit, dar totuși este și pretuirea asta; legătura completă. Eu cel puțin așa am trăit-o... Nu mai e viața mea întregă, nu mai e sotia mea; cîtă sensibilitate, cîtă iubire a unuia pentru altul... Se poate scrie o carte despre sfîntenia în căsătorie... În Occident se destramă, nu mai există căsătorie; ăsta-i Occidentul... li se pare importantă homosexualitatea. Nu mai înaintează omenirea. În Suedia numai 3% se căsătoresc, trăiesc așa... În Olanda îi vezi în doi, bărbat și femeie împerechindu-se în vitrină. În America au legiferat homosexualitatea, drogurile. De fapt unde-au ajuns ei?... N-au nici o înțelegere a tainei... Eu am scris în "Dogmatica" mi se pare; Sfîntul Ioan Gură de Aur spune: "Omul întreg e bărbat și femeie." Bărbatul singur nu e om întreg; femeia singură nu e om întreg; numai împreună sunt omul întreg. Cît de împutinat ești după ce nu mai ai femeie... cît de neîntreg ești... Cine te iubeste; te iubeste sotia cel mai mult; te iubeste bărbatul cel mai mult; nu există altul care să te iubească așa de mult... Nu mai socotești că ăsta e al meu, ăsta e al tău... atunci toate sunt comune. Același nume, toate lucrurile sunt comune, el are grijă numai de ea, ea are grijă numai de el... e imitația Sfîntei Treimi într-un fel... e o ființă în două persoane. Toți ceilalți sunt destul de străini, chiar copiii; merg cu copiii lor acolo; dar sotia rămîne lîngă bărbat, bărbatul lîngă sotie, este o unitate deplină între unul și altul.

Oficializarea homosexualității poate fi cea urîciune apărută în fața lumii din Apocalipsă; Sfîntul Apostol Pavel în capitolul 1 din Epistola către Romani vorbește despre asta: "Asemenea și bărbații lăsînd rînduiala cea după fire a părții femeiești, s-au aprins în pofta lor unii pentru alții, bărbați cu bărbați, săvîrsind rusinea și luînd răsplata cuvenită rătăcirii lor. Asemenea și femeile lor au schimbat fireasca rînduială cu cea împotriva firii." Noi trebuie să fim creștini și să menținem această rînduială, această unitate; nu mai ești întreg... Treaba lor ce fac ceilalți; noi trebuie să susținem ceea ce este creștin și să punem în aplicare: creștinismul ortodox.

Am scris în tinerețe un articol în "Gîndirea", pe care l-am inclus și în cartea "Ortodoxie și romanism", se chema "Cele două împărțiri": era un rus Vîseslavteev care spunea că în stat se uneste ceea ce dumnezeiesc cu ceea ce e diavolesc; adică pe de o parte statul e menit să mențină o unitate în popor, iar pe de alta se folosește de sabie, de forme aspre. Și eu spun că nu; statul este "supuneți-vă stăpînirii" și cred că trebuie militat pentru un

stat creștin. Ca să se ajungă să se folosească cât mai puțin de metodele acestea aspre. Cred că merge prea departe când spune că într-un stat se uneste divinul cu diabolicul; dar nu e ca Împărăția Bisericii în care nu e nici un fel de folosire a fortei. Ei, statul trebuie să înainteze spre această stare dar nu poate ajunge acolo, căci noi însine nu suntem la măsura aceasta. De aceea Pavel spune: "supuneți-vă stăpînilor", fără asta nu putem căci suntem într-o fază imperfectă, și atunci ne trebuie și statul, un stat care să folosească și forța, dar numai cât e strict necesar; ca nuiaua unui părinte. Dar trebuie să căutăm să avem statul cât mai creștin; și statul românesc a fost înainte destul de creștin; nu intrase masoneria; acum... sunt interese individuale, masonerie, ateism...cîte și mai cîte... Trebuie să milităm pentru un stat creștin; cât mai creștin. Cititi vă rog articolul ăsta "Cele două împărății" și "Despre etica nationalismului". Ei, v-am spus cîte ceva așa...

CE NE OFERĂ EUROPA? **Ni se refuză singura Europă pe care o cunoaștem**

de IPS Bartolomeu Anania

Am meditat mai adînc gîndindu-mă la vremurile noastre, dacă nu cumva procesul se prelungește, dacă nu cumva viziunea dostoievskiana a mers dincolo de comunism. Dumnezeu ne-a ajutat și am scăpat de povara comunismului, prin jertfele din decembrie '89, intrînd într-o altă eră. Iată însă ca avem o altă perspectivă: dacă ne-am confruntat cu Rasaritul bolșevic, de data aceasta ne îndreptăm cu fața către Occidentul european (care se autodefineste drept "Europa" însăși și care ne invită să intrăm în ea, ca și cum noi n-am fi fost niciodată europeni).

În privința aceasta, dacă trebuie să fac o paranteză și vreau să o fac, doresc să afirm că noi am fost întotdeauna europeni și că nu poate fi vorba de o "intrare" a noastră în Europa, ci de regăsirea noastră în Europa, sau mai precis de regăsirea Europei în noi.

Ne e greu să fim tratați ca niște primitivi, cu toată sărăcia noastră, uitînduse că dacă suntem astăzi săraci și înapoiți datorită comunismului, este și prin faptul că Occidentul ne-a livrat, aproape gratuit, acestuia. Lucrurile acestea sunt știute. Cred că Apusul nu are dreptul să ne umilească, așa cum a încercat și încearcă; fără să fac politică, trebuie să subliniez atitudinea tot mai demnă a țării noastre în acest context european.

Nu așteptăm spiritualitate din Occident, pentru că nu o are. Uneori suntem tratați ca niște "balcanici", uitîndu-se că suntem la nordul Dunării și, ca, geografic, nu facem parte din Balcani. Ei, și dacă am face? Alexandru Paleologul spune că, la urma urmei, chiar dacă am fi balcanici ce este rusinos în asta? Platon, Aristotel și Sofocle au fost balcanici. Iar eu as adăuga: toată doctrina teologică a lui Toma d'Aquino s-a sprijinit pe Aristotel, pe un balcanic. Iar dacă este vorba de civilizație, ar trebui să ne amintim că, în jurul anului 1000, bazele și principesele Bizanțului aveau bai de marmură, în timp ce curtenii lui Carol cel Mare se scarpinau de paduchi și rîie.

Asadar dacă este vorba de o Europa, și anume de adevărata Europa, noi am avut întotdeauna viziunea și trăirea ei. Europa este sinteza gîndirii elene, a spiritualității creștine și a civilizației romane. Este singura Europa pe care o recunoaștem, dar și singura Europa care ni se refuză. Ni se propune în schimb, o Europa construită eminent pe economie și politică; nici cea mai mică adiere de cultură, ca de religie nu mai vorbim. Dacă aceasta este Europa care ni se îmbie, nu avem nevoie de ea!

Mai degrabă o invităm să se îndrepte ea ca tre noi, pentru că să se redescopere pe ea însăși; noi nu avem

de cersit ci de oferit.

Ce ni se propune? Economicul-pîinea. Prin pîine ni se cere libertatea. De aici, pretentiile aberante care ni se pun în fata, a fi acceptati în aceasta europa: homosexualitatea, viciu, avortul, desfrîul, sexualitatea, pornografia, adica tot ceea ce poate fi mai rau în viata unei societati, niste rele pe care noi ca popor în frunte cu biserica si din fericire în frunte cu tineretul nostru crestin ortodox, le respingem cu toata fermitatea, pentru ca nu vrem ca, cu pretul "intrarii" noastre în Europa sa ne pierdem propria identitate nationala.

Asadar: economie, pîine, robire. In al doilea rînd: "miracolul". Nici pomeneala de vreun miracol în numele lui Dumnezeu, asa cum încerca cel putin, marele inchizitor. Nu, "ci miracolul" zborului cosmic, al electronicii, al calculatorului, al ingineriei genetice: un miracol perpetuu, pe care fascinati va trebui sa-l acceptam în locul minunilor lui Dumnezeu.

Si în al treilea rînd, tot prin economic: puterea si prinputere, autoritatea. Nu mai este aceea a comunismului, ci asa-ziselor "Mari puteri", cele îndrituite sa hotarasca pentru popoarele mici.

"Toleranta" mea trebuie sa înceteze atunci cînd ceilalti abuzeaza de ea.

Iubiti ascultatori, verbul "a corupe", în acceptia termenului grecesc, înseamna a altera nu numai prin descompunere ci si prin amestec. Toate aceste forme de sincretism religios care ni se propun, începînd cu New Age si terminînd cu tot felul de combinatii între diferite secte neo-protestante care alcatuiesc federatii "evangelice" si "evangelizatoare", si care cauta sa ne ameteasca prin aceste oferte foarte comode, seducatoare, deseori toate acestea sunt forme si manifestari ale coruptiei spirituale.

E bine sa stiti ca, pe masura ceea ce aceste invazii devin tot mai radicale, dar ne propun, în mod repetat si staruitor, "toleranta", e bine sa stiti ca toleranta trebuie sa functioneze pîna în clipa cînd începe abuzul ! Din momentul în care celalalt abuzeaza de toleranta mea, aceasta înceteaza si trebuie sa înceteze.

De aceea, personal, voi deveni intolerant, chiar cu riscul de a fi catalogat drept fundamentalist.

La urma urmei, daca e vorba de "fundamentalism", primul fundamentalist a fost însusi Iisus Hristos: "Inapoi Mea, satano!"

PRIMEJDIA MĂRTURISIRII

Vorbeam cu cineva ...un om bun, desigur, despre "celalalt". De aceasta data, "celalalt" era privit din punct de vedere religios;era cel neortodox: romano-catolic, protestant, musulman, etc. Si vorbind noi despre "ceilalti" care isi zic crestini, i-am spus ca nu sunt crestini, chiar daca ei isi zic asa. L-a deranjat afirmatia si m-a intrebat triumfator, sigur pe argumentul subînteles:

-Ce, ei nu au Duhul Sfînt?;se vedea ca este sigur de raspunsul afirmativ.

-Nu. Nu au Duhul Sfînt, i-am raspuns. Dupa un moment de blocaj din partea lui, discutia a continuat. El considera, ca pozitia mea este una ... sa-i zicem, exagerat de dura; ca trebuie sa fii mandru, trufas, încrezut - ca sa afirmi ca "celalalt" nu se mîntuieste, sau ca se mîntuieste doar în mod exceptional. "El prefera sa le lase si celorlalti sanse", chiar daca s-au abatut de la adevar în nenumarate puncte. "Si eu sunt pacatos, spunea el, deci cum as putea sa spun despre altul ca nu se mîntuieste!? Este o mîndrie foarte la moda la noi la ortodocsi sa spunem ca ceilalti nu se mîntuiesc, sa ne laudam ca noi suntem detinatorii adevarului". Recunoastem usor aceste cuvinte. Le-am auzit din gurile multor oameni care sunt indoctrinati, constient sau nu, de "ecumenism".

Si pare greu sa raspunzi acestor lozinci pline de smerenie si intelegere fata de "celalalt" daca nu ai puncte de reper stabilite, cu adevarat stabilite. Cel mai bun punct de reper este Hristos.

I-am replicat, iubitelui meu interlocutor, simplu, întrebându-l dacă își mai aduce aminte de Hristos, de ceea ce a făcut El pentru noi. Căci Hristos pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorit din ceruri, S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut Om. Și S-a rastignit, pentru noi în zilele lui Pontiu Pilat, fiind hulit, batjocorit, scuipat, batut. Și sângele Lui cel preasfânt a picurat în țărâna Palestinei și a fost calcat în picioare de oameni, cai, magari și câini; pentru a noastră mântuire. Și S-a pogorit pînă la iad propovăduind sufletelor celor robite și a înviat a treia zi, după cum proorocisera Scripturile. Și a întemeiat Biserica, al cărei Cap și este. Tot pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire. Iar aceasta Biserica este Trupul Lui; iar El fiind Calea, Adevarul și Viata, și Biserica Lui este stîlp și temelie a adevarului; este una, sfânta, soborniceasca și apostoleasca Biserica; iar portile iadului nu o vor birui. Iar noi creștinii dreptcredincioși, suntem cu toții un trup, căci din aceeași pîine mîncăm, adică din Hristos-Pîinea cea adevărată care s-a pogorit din cer. Și prin El, Pîinea cea adevărată și Adevarul Însuși, crește Biserica Lui, formată din cei care vin la El să se vindece și Îl primesc pe El ca pe singurul medicament adevărat, cu tot ceea ce implică aceasta. "Ori dacă Hristos a făcut acestea pentru mîntuirea noastră, cum poți să crezi că orice credință, orice religie, orice cult mîntuiește? Ce rost mai avea să vina Hristos?"

"Dar ei (a mai încercat prietenul să-și sustină părerea) nu vorbesc tot în numele lui Hristos?"... "Și? Oricine poate pretinde că vorbește în numele lui Hristos. Dar o să face? Chiar și diavolii pretind că vorbesc în numele lui Hristos. Dar este o minciună. Cînd vorbești în numele lui Hristos, nu-ți spui păreri personale, ci ceea ce spune Hristos. Ei nu fac aceasta, ei fie scot din cuvintele Lui ce-i deranjează, ori adaugă altele care practic anulează învățătura Sa. Prin aceasta, ei devin propovăduitori ai minciunii, lepadîndu-se de Hristos Adevarul". Prietenul meu a fost uimit de concluzie.

"De ce, (mi-a zis el), să pun semnul egal între orice altă religie decît Ortodoxia și minciună? Chiar dacă sunt unele diferite, chiar crezi că anulează orice har al <celorlalti>?"...

"Nu contează ce cred eu (i-am răspuns), contează ce spune Dumnezeu. Ori în Scripturi sta scris clar că Hristos este Capul Bisericii, nu al <bisericii>. În Crez, marturisim o Biserica, nu mai multe, deci nu există decît o Biserica mîntuitoare, cea care este stîlp și temelie a ADEVARULUI! Și, ca să ne întoarcem de unde am plecat, dacă ar mîntui și altele, nu mai era nevoie să vina Hristos. De aceea Sfintii Apostoli și Sfintii Părinți au vestit Evanghelia în toată lumea. Pentru că și-au asumat iubirea jertfitoare a lui Hristos. Ei stiau de la Dumnezeu, că cel care nu crede în Iisus Hristos așa cum El S-a arătat a fi, nu se va mîntui. Și pentru că doreau și ei, cu Dumnezeu, ca toți oamenii să se mîntuiască, au încercat să-i aducă la cunoștința adevarului.

Este foarte comod să te minti, ca și cei de alte religii se mîntuiesc. Nu mai trebuie să fii, atunci, creștin marturisitor. Îți vezi de credința ta pentru tine și gata. Dar atunci, de ce s-a mai jertfit Hristos? Nu tocmai ca să elibereze pe om din robia satanei, total minciunii? Și acceptînd că și minciuna mîntuiește, nu consimț de fapt la lucrarea satanei?"...

Prietenul meu a fost foarte încurcat. Recunoștea că Apostolii au propovăduit și răspîndit credința că pe singura cale de mîntuire, dar îi era greu să gîndească altfel decît fusese obișnuit în anii de propagandă anticreștină din mass-media. Recunoștea că trebuie să urmezi exemplul Sfintilor Apostoli, dar ... nu putea să o facă. "Ca să nu trăiești conform cu Adevarul este o problemă, i-am spus, dar de marturisit, trebuie să-L marturisești așa cum este. Cine greșeste poate fi iertat, dar pentru cel ce sta împotriva Duhului Sfânt nu poate fi iertare".

COMPLEXELE UNORA DINTRE FRAȚII NOȘTRI, CUCERNICI PREOȚI DE MIR

de Ieroschimonahul Dorotei Melinte

Suntem tentați adeseori să apreciem pe cei de lângă noi după capriciile în care am fost crescuți, după măsura duhovnicească la care ne aflăm. Astfel, cei ce trăiesc lumește, neavând ca îndreptar al minții și faptelor lor pe Hristos, Evanghelia și Biserica, rareori te înțeleg și mai rar sunt de acord cu faptele tale, simțindu-se incomod când le stai în preajmă; și nu sunt puțini...

Alții mai „rigoriști”, știutori de citate și definiții, posedați și răpuși de neînduplecatul duh al normelor și formulelor, dând sentințe ce te aruncă în deznădejde, sugerează că cine nu e instruit, învățat, cult cu greu se va mântui. Nici aceștia nu sunt puțini!

Împlinind ori cunoscând teoretic pravile și rânduieli, purtând grijă de anumite nevoi bisericesti, socotiți, așadar, „oameni ai Bisericii”, mulți dintre aceștia rămân totuși lumești, neschimbați în fire și gânduri, neînnoiți duhovnicește, robiți vechilor deprinderi, deși „zilnic” în biserică. Dintre aceștia fac parte și unii slujitori ai Sfântului Altar, clerici ce nu se sfiesc să-și disprețuiască confracții, dispreț ce vizează îndeobște aspecte ale ortodoxiei tradiționale, oarecare detalii ce țin de „pravoslavnicia” sănătoasă, dar anacronică a unui preot: păr mare, barbă netunsă, totdeauna cu reverendă (dacă e monah cu dulamă și rasă), simplitate în ținută, naturalețe în gesturi și priviri, vorbire hotărâtă și fără ocolișuri, slujbe „lungi” „necenzurate”, săvârșite cu cuvenita evlavie, lipsiți de malițioasă grandoare ori știuta indiferență. Dacă acest preot face parte din cinul monahal, frate în Hristos, preotul de mir se va simți cu atât mai îndreptățit să-l disprețuiască.

Când repudiatele virtuți (cândva firești, astăzi rar întâlnite) ale respectivului preot sunt însoțite de trăirea în sărăcie, înfrânare, asprime, adăugând și neabsolvirea studiilor superioare („păcat capital”), atunci omul lui Dumnezeu e „depășit”, iremediabil „ratat” în ochii „doctoranzilor”. Astfel de sentințe nutresc îndeobște unii preoți de mir (și nu numai) față de monahi și preoții monahi socotiți paraziți ai societății, analfabeți și inculți, arborând față de aceștia o mină sobră și distantă, eventual „înțelegându-i” cu superioară îngăduință. În opinia acestor confracți mănăstirile sunt asociate cu oarece cătune preistorice, iar călugării confundați cu vreo specie de inguși trăitori în rezervații.

Faptul că mulți dintre monahi duc un trai auster, se poartă modest îmbrăcați, lipsiți de rafinamente „cultural-artistice”, vorbesc nepretențios, adoptând uneori atitudini naive trădează mai degrabă dreaptă socoteală, delicatețe și mărimă de suflet, nicidecum blazare, ignoranță, mitocănie, cum vor să se înțeleagă „subțirii” înnoitori.

Mândria lumească și mirenească deșteptăciune este înaintea Mântuitorului Hristos, - disprețuit de emancipații gnostici, cândva numiți „cărturari”, acum „teologi”; - orgolioasă venerare a deducțiilor, silogismelor și ideilor tributare cunoașterii intelectuale, simptome ale gnozei „încreștinate” de clerici deopotrivă cu scolastica atât de fecundă în universitățile teologice, cât și în biserici.

Iscodirea umanistă, omeneasca mintoșenie antihristică numită capacitate, știință, cunoaștere, cultură etc., într-un cuvânt, emancipare, luând în Biserică locul smereniei și pocăinței statornicite de sfinți atât turmei, cât și păstorilor (deci inclusiv clericilor și teologilor), a devenit astăzi piatră de poticnire pentru „intelighenția” ortodoxă (!) prinsă în capcana părerii de sine cu ajutorul „marilor idei” slobozite în mințile tuturor de duhul trufiei și al slavei deșarte.

Dobândirea pe cale intelectuală a cunoștințelor teoretice despre cele ce, fiind lucrări duhovnicești, cer a fi cunoscute pe cale duhovnicească, adică prin făptuire, naște între clericii „emancipați” înșelarea potrivit căreia viețuirea duhovnicească (în duh, asemenea „duhurilor”, îngerilor) ar fi un privilegiu al celor preocupați de studiu și intelectuală cunoaștere, a titraților, licențiaților și împătimiților de cultură. Dacă ar fi fost cu puțință

mântuirea și înduhovnicirea prin cultură mintea omenească ar fi fost proclamată infailibilă încă din rai, Adam s-ar fi împotrivit cu puterea propriei capacități cerebrale ispitirii șarpelui, iar întruparea Mântuitorului Hristos pentru neamul omenesc n-ar mai fi fost necesară. Dacă cultura ar fi fost încă din primele veacuri creștine calea către cer pustnicii s-ar fi nevoit în universități, pustuirile ar fi fost transformate în academii, iar mucenicii s-ar fi jertfit „intelectual”, murind teoretic, iar nu prin muceniceasca chinuire a simțurilor trupului.

Datorită înșelătoarei „culturi duhovnicești”, proestoșii, deveniți sclavi ai trândăviei duhovnicești pricinuitoare de nepricepere duhovnicească, se refugiază în ortodoxia universitară a duhovniciei teoretice prin intermediul facultăților teologice.

„Compensând” lipsa ortodoxiei lăuntrice a viitorului preot, ortodoxia instituțional-administrativă oferă tânărului student nu doar iluzia de a se fi izbăvit de trauma sterpiciunii duhovnicești înrădăcinată în suflet, ci chiar șansa de a se „angaja” și „munci” în ortodoxie ca funcționar, respectiv „salariat” al viețuirii duhovnicești (îngerești). Așadar slujitorul altarului cel întocmai cu îngerii slujește lui Hristos Cel Prigonit pentru că e plătit, înduhovnicind sufletele cu cunoștințe teoretice pe care le știe fiindcă le-a învățat.

Un astfel de cleric, complexat de sindromul instruirii, va iubi tot ce ține de învățare, de prolifică învățătură a minții căzute a umanității. Se va simți atras de multele științe, descoperiri, cercetări, studii, reguli de politețe, maniere, fast, eleganță, rafinament, diplomație, galanterie etc.: mode, tradiții, obiceiuri, datini, ceremonii, marile înfăptuiri ale omenirii din toate timpurile înmănunchate în ceea ce numim „cultură”.

Impresionat de felurimea titlurilor și premiilor (printre care se numără și licența în teologie), adevărate dovezi de recunoștință oferite truditărilor minții hipnotizați de marile idei, tânărul preot-mercenar al ortodoxiei publice nu se va lăsa ispitit de viețuirea proscrisului Hristos, nici nu va ezita să-și disprețuiască confratele ce conștient și voluntar ori din obișnuința firii nu iubește nimic din „frumusețile” culturii și odihna traiului înstărit, fapte pentru care acesta din urmă va fi socotit nătărău, învechit, om de nimic.

Biruit de ceea ce într-un cuvânt numim complexe de deșteptăciunii, cărturarul preot, nutrind „firești” rețineri față de tagma monahală, este prezent totdeauna acolo unde este lăudată „mintea”: la festivaluri, cenacluri, simpozioane, întâlniri literare, expoziții de artă etc., însă rar ori deloc la ușile marilor duhovnici trăitori în mănăstiri.

Optând pentru titlul pretențios de „personalitate culturală” și om al „cetății” neștiutele virtuți monahale ale pribegilor de prin munți și păduri nu-i răscolesc firea spre a rupe cât de puțin din tihna de popă chivernisit dator să-și agonisească ceva din sfânta neliniște a celui neîmpăcat cu cele lumești virtuți atât de rară între cucernicii preoți ucenici și urmași ai Celui ce nu avea «unde să-și plece capul».

Este bine să se știe că mulți monahi, deși la prima vedere par „depășiți” de evenimente, „întârziați” ori „săraci cu duhul” având o înfățișare deseori „ștearsă”, „comună” în „simplitatea” lor ascund virtuți ce scapă trufiei „cărturarilor”, virtuți care dacă ar fi etalate spre cinstire ar complexa cu siguranță pe „înălții cugetători”. Faptul că monahul se silește să fie neîncetat și fără a-și pretinde pentru aceasta merite deosebite, gazdă generoasă tuturor pelerinilor (inclusiv celor ce îi privesc infatuat, cam „de sus” pe monahi adresându-li-se deseori ca unor slugi de casă preaîndatorate înalților oaspeți) în orice oră de zi și de noapte, neplângându-se și nereproșând acestora „îndrăznelile necreștinești și de departe antimonahale de care mulți dintre ei adesea sunt vinovați (ținută, gălăgie, pretenții de confort, strigăte, alergări, muzică în incinta mănăstirii, alarme, claxonări declanșate în vremea când monahii se roagă ori se odihnesc în „liniștea” schitului, îndrăciți și bolnavi mintal ce tulbură liniștea obștii, fumători și bețivi ce nu-și întrerup nici în aceste locuri urâtele patimi etc.) faptul că își ia asupra-și crucea răbdării unor astfel de „oameni”, deși la fel ca „domnii intelectuali” și preoții cu obraji catifelati posedă la rândul-i dovada absolvirii unor studii superioare, „slăvita” diplomă atât de des și penibil invocată orișunde, lăsând în urmă poate o carieră profesională și o situație prosperă nu chiar de lepădat și cu toate acestea acceptându-și împăcat umila și neînsemnata treaptă de „rândăș” nebăgat în seamă, așadar acestea, credem noi, sunt suficiente motive pentru ca monahului să i se dea cinstea ce i se cuvine, chiar dacă el nu-și revendică acest drept, încredințat fiind de deșertăciunea aprecierilor omenești (atât de „zgârcite” față de el și iluzorii totodată) și de dobândirea bărbăției sufletești totodată pricinuită de atitudinea unora dintre frații lor liturghisitori cu suflete mici și cugete înalte.

HOMEOPATIA

între magie și Ortodoxie

*Parintele Damaschin Grigoriatul
Sfânta Mănăstire Grigoriu
Sfântul Munte Athos*

Cuvânt înainte

Homeopatia, una dintre metodele alternative de tratament din ziua de astăzi provoacă confuzii între credincioșii creștini. Aceasta pentru că mulți apelează la ea fără să cunoască clar despre ce este vorba. Astfel, există marele pericol ca homeopatia să aibă rolul unui "pod" care o să conducă pe mulți creștini neștiutori la religiile orientale, pentru că aceste religii orientale sunt baza tuturor metodelor alternative de tratament.

Homeopatia nu face parte dintr-o specializare medicală

În primul rând, când vorbim despre homeopatie trebuie clarificat că homeopatia nu face parte dintr-o specializare medicală, așa cum este chirurgia ginecologia etc., pentru că, după cum spun și homeopatii însșiși dar și legislațiile sanatației din toate statele dezvoltate, homeopatia nu este oficial recunoscută ca specializare universitară. Homeopatia este un sistem de tratare în totalitate care are la bază privirea integrală asupra lumii și omului. Fondatorul ei, Samuel Hahnemann, medic german, în cartea sa principală "Organon artei vindecării", susține următoarea teorie: "Marea varietate a puterii se află ascunsă chiar în plante, ale căror caracteristici exterioare le cunoaștem de multă vreme, dar sufletele lor, caracteristicile lor interioare și orice element dumnezeiesc au ele, pe acestea toate încă nu le-am perceput".

Această existență a elementului dumnezeiesc este dezvăluită și de către un urmaș al lui Hahnemann, James Tyler Kent, care scrie că: "...energia însșiși nu este energie, ci o substanță dinamică ... există un Dumnezeu Suprem care este alcătuit din substanță și este o substanță uniformă. Toate provin, curg de la El, toate de la cel superior și până la ultimul corp material fiind legate în acest mod. Bineînțeles, dacă există separare și curgere continuă de la primul până la ultimul, ultimele o să înceteze să existe".

Aici este foarte important să înțelegem că, Kent nu vorbește despre Dumnezeu și creație în același fel în care îl privește credința ortodoxă, adică un Dumnezeu Creator care are substanță diferită de creaturile Lui, pentru că El însșiși este Necreat. Conform părerii lui Kent, există un Dumnezeu "de substanță" impersonal care este aceeași cu creaturile lui, deoarece substanța Lui Dumnezeiască este aceeași cu cea a creaturilor Sale.

De asemenea, nu separă energia Dumnezeiască de substanța Dumnezeiască, separare pe care ortodoxia o face, învățându-ne că numai la Energia Dumnezeiască putem participa, iar la Substanța Dumnezeiască, nu. După această teorie a lumii care este exprimată prin cunoscuta dogmă a apocrifismului, adică toate sunt una, homeopatia explică și fenomenul bolii: viața există atât cât "Dumnezeul Suprem", care este "o substanță", curge continuu către ființe. Dacă o să se oprească să curgă, atunci "o să se oprească să existe". Deci, tulburarea curgerii acestei substanțe dumnezeiești provoacă boala. Kent scrie: "Această substanță este supusă schimbărilor, adică poate să curgă în ordine sau dezordine, poate să ne bolnăvească sau normală". (cu această eroare apare text n.ed.)

Această substanță sau energie dumnezeiască care există în om și la care reacționează medicamentul homeopat este ceea ce homeopatia numește "energie vitală" a omului. După homeopatii, această "energie vitală" nu este altceva decât energia "Ki sau Chi" a chinezilor sau "orgoni" a lui Wilhelm Reich. Un medic american, coleg al lui Michael Winer, o echivalează cu energia hinduistă "prana sau kudalini". Alți medici o echivalează cu "energie bioplasmatică", care este exprimată în fenomenul Kirlian, și cu "orgoni" lui Reich și cu "forma energiei animale care s-a numit mesmerism în cinstea lui Mesmer, care a descoperit-o în secolul XVII". Aici e de subliniat că Antonie Mesmer se considera fondatorul "parapsihologiei".

Unii homeopati o numesc "energie cosmica" si spun ca este aceeași energie pe care hindusii o numesc "Prana, Paracelsus o numeste Magnale, Van Helmod îi spune Alcahest, cabalistii o numesc Lumina stelelor, alchimistii ii spun Azorth, Fludd îi spune Spiritus, Puterea Fiintelor la Reihenbach, magnetism animal la Mesmer, energia vazduului sau bioenergie sau substanta simpla la mistici ca Suedeborg, energie vitala sau putere vitala sau corp vital la Institutia Vitalistica, Orgoni la Reih, Bioplasma la cercetatorii rusi etc."

De asemenea, se mentioneaza de catre aceiasi homeopati si extazul în care cad yoghinii ca un mod prin care cineva poate sa vina în contact cu aceasta "energie cosmica" si este subliniat ca astfel de situatii sunt extrem de revigorante. Echivalarea "energiei vitale" cu toate care s-au raportat mai înainte nu se face întâmplator, ci izvoraste din teoria totala a lumii (absolut monism panteistic), care "inspira" pe lânga homeopatie si toate sectele religioase ale tarilor orientale de ale caror credinte sunt absolut incompatibile cu ortodoxia.

Boala, adica modificarile din fluxul energetic al omului au capacitatea, dupa cum spune Kent "într-o mare varietate... sa fie observate sau provocate de catre om însusi. Omul poate sa o faca sa curga dezordonat. Dar si tratarea se realizeaza de catre om însusi când este mobilizata ratiunea lui sufleteasca". La realizarea acestui lucru ajuta doi factori: autocunoasterea cu tehnici rationale si medicamentul homeopat. Winer scrie: "Când pacientul cunoaste ca tulburarile lui se reflecta si asupra constiintei lui, pe masura înaintarii tratamentului poate sa continue sa observe situatia lui interna si în acest fel sa învete sa vina în contact cu energia vindecatoare a "puterii vitale", exact cum fac si yoghinii care învata sa-si controleze functiile "spontane" ale corpului. Dintre tehnicile pe care le recomanda Winer. pentru a se reusi aceasta, este si reflectarea.1

Dar si în alte parti ale textelor pe care le-au scris homeopatii se observa ca medicamentul homeopat este simplu, înca un mod în plus ca sa reuseasca cineva ceea ce ofera tehnicile autoevolutiei religiilor orientale. Si spun homeopatii mai departe: "Medicatia homeopata exista peste tot în jurul nostru, în exteriorul si în interiorul nostru, este fiecare câmp energetic dinamic care fie este administrat cu capsula de la vindecator, fie este produs sau exploatat de subconstient si vine sa completeze vindecator regiunile corespunzatoare din mediul câmpului nostru energetic". Cel ce face tratamentul mobilizeaza "puterea terapeutica a vietii."

"Vindecatorul, dupa teoriile homeopate, o sa trebuiasca sa înțeleaga ca el reprezinta doar conducta care prin legatura lui cu bolnavul mobilizeaza puterea vindecatoare a vietii... Binînteles, asa ceva presupune trairea de catre cel care trateaza a diferitelor tehnici traditionale si noi, a tuturor acestor fenomene fizice care alcatuiesc manifestarea solida a unei realitati independente de fenomene. Aceasta a reusit probabil vindecatorul saman prin modul în care a crescut si a venit în contact cu puterile naturii, astfel încît sa fie capabil sa treaca conform vointei la o stare neobisnuita a constiintei ca sa-l trateze pe cel bolnav; dupa cum se vede, acest lucru îl învata vindecatorul chinez înca din copilărie simtind miscarea vietii în spatele chipurilor... În chip asemanator simteau medicii antici ai lui Asclepios în timpul ofierii slujbelor de tratament bazat pe visele din timpul somnului înăuntrul templului. Dupa homeopati, acest principiu de vindecare nu-l cunoaste medicul modern al medicinei alopate.

Tehnicile energetice de tratament, asa cum sunt homeopatia, acupunctura, Tai-Chi, reflectarea, Yoga, tratarea bioenergetica si tehnicile lui Reith, dau confirmarea absoluta ca fenomene ca: magnetismul, iradierea, dispozitia celui ce trateaza sunt evenimente la fel de obiective ca trairea sentimentelor lui si a functiilor lui rationale. Este caracteristica sustinerea unor homeopati care spun ca: "Deci, pentru a cunoaste cel care trateaza si pentru a reusi sa se plaseze corect în aceste domenii care trateaza va trebui el însusi sa le traiasca si sa fie supus unei educatii psihospirituale, asa ca din experientele lui personale sa dobândeasca o echipare sufleteasca si rationala echilibrata. Adica, în primul rând el o sa trebuiasca sa se faca sanatos cât mai mult posibil. Prin exercitarea diferitelor tehnici o sa traiasca tot spectrul sentimentelor care sunt dezvaluite de la seninatate pâna la extaz".

Aici este important sa fie mentionate si parerile unor homeopati si acupunctori care sustin, pe de o parte, ca mai exista o metoda de tratament care poate sa influenteze câmpul energetic, aceasta fiind "atacul mâinilor", adica, tratamentul cu mâinile unui individ care are un înalt nivel spiritual, în realitate fiind râul energiilor. Ca exemple de "giganti spirituali" sunt citati Ramana Maharishi si Ramakrishna. Si, pe de alta parte, alti homeopati spun ca acele folosite de acupunctura reprezinta conducte care fac legatura între energia corpului si energia

universala.

În final, Kent, unul dintre fondatorii homeopatiei, scrie ca: "Ceea ce vedem în jurul nostru este universul urmarilor, însa universul cauzei ramâne nevazut. Omul are capacitatea sa perceapa lucrurile cele mai profunde si este foarte important ca poate sa cunoasca si sa vada din interiorul lui toate lucrurile pe care le contine universul naturii, în loc sa înceapa de la cosmosul natural si sa încerce sa constientizeze universul imaterial". Aici, Kent considera cauza si urmarea existentei universului ca putând fi cunoscute de catre om prin procedurile interioare misticiste ale acestuia, pentru ca, dupa el, toate se afla în interiorul nostru.

Dar acest lucru, bineînțeles, vine în contradicție cu învățaturile Bisericii, conform carora cunoasterea universului imaterial si cauza existentei universului natural sunt urmarea apocalipsei dumnezeiesti, iar nu a "cercetarii interioare". Din toate acestea rezulta clar în ce spatii "se desfasoara" activitatea homeopatiei.

Cauza actiunii "medicamentului" homeopat, conform homeopatilor

În legatura cu medicamentul homeopat, tot "secretul" eficacitatii lui este în modul prin care se prepara medicamentul, adica, cunoscutul dinamism caruia îi este supus medicamentul homeopat (dizolvare în serie si agitari ale "substantei medicamentoase", deseori pana când nu ramâne nici o molecula din ea în "medicamentul final"). Kent scrie: "facem dinamism la medicamentele noastre pentru a putea ajunge pana la substanta simpla", adica substanta dumnezeiasca, cum este explicata în alte texte din cartea lui. Deci, conform homeopatiei, actiunea "medicamentului" ei se datoreaza proprietatilor dumnezeiesti ascunse ale materiei lui, care se descopera prin dinamism, ce este evident de natura spirituala, asa cum însusi Hahnemann o recunoaste raspicat: "Puterea medicamentoasa nu se afla în moleculele materiale a acestor "medicamente", care au fost dinamizate (agitate) si nici în suprafata lor fizica (cum ar fi masurate în mod normal), ci este descoperita si eliberata din materia medicamentoasa care are cu atât mai mare actiune, cu cât mai libera si nemateriala s-a facut prin dinamism."

În alta parte, Hahnemann scrie "plsarea substantei medicamentoase si agitarea ei (la dinamismul care se face la râsnita de medicamente) dezvaluie puterile ei medicamentoase din ce în ce mai mult pâna când se spiritualizeaza materia". Si, continuând, spune: "Cu modul de preparare prin dinamimizarea substantei medicamentoase, materia se distruge complet pâna la natura ei spirituala si de aceea, în starea ei finala, poate sa se considere ca e alcatuita într-adevar numai din aceasta substanta spirituala." Toate acestea au strâns legatura cu calitatea de alchimist a lui Hahnemann.

De asemenea, dupa homeopati, Hahnemann a fost un chimist perfect, dar calitatea lui de alchimist se deosebeste de cea de chimist, pentru ca cea alchimista se refera la semnificatia metafizica.

Referitor la medicamentele homeopate, Winer mai adauga: "În simptomele rationale gasim o confirmare a imaginilor alchimiste"

Pentru Hahneman, Confucius a fost superior lui Hristos, pe care îl considera "sentimentalist înflacarat"

De asemenea, din manualele homeopate mai aflam ca Hahnemann a avut strânse legaturi cu misticismul si cu spiritismul, iar despre ideile lui religioase se stiu eu claritate, urmatoarele: "Hahnemann a fost theist, adica credea într-o religie naturala". Parerea lui a fost ca învățatura lui Confucius a fost superioara fata de cea a lui Hristos, pe care îl caracteriza ca "sentimentalist înflacarat". Credea ca exista o strânsa legatura între fiinta suprema si actiunea medicamentelor. A fost un iubitor fanatic al religiei spiritiste, de aceea a ajuns sa dea pacientilor sa miroase substante foarte puternic dinamizate ca sa se trateze. Hahnemann, fondatorul homeopatiei, a fost mason, iar radacinile homeopatiei se afla în misticism

Este foarte bine cunoscut ca intrarea lui Hahnemann în loja teutonica, înca de tânar, a influentat decisiv credintele lui filosofice si religioase. Legatura lui cu misticismul se dovedeste net din cea mai cunoscuta carte a sa "Organon al artei vindecarii" în care are foarte multe capitole dedicate elogiului "tatalui" misticismului. Anton Mesmer, în a carui teorie despre "magnetismul animal" credea si o practica el însusi. Din toate acestea

rezulta ca homeopatia își are rădăcinile în misticism și spiritism, lucruri clar dezaprobat de biserica ortodoxă și în general de lumea creștină.

Sunt de menționat opiniile unor homeopati care susțin că legea principală a homeopatiei, adică cea "a asemănarilor", nu este corect să fie atribuită inițial lui Hahnemann. Pentru că această lege a fost inclusă în "arta" magiei. Există și alte exemple de practicare a homeopatiei care sunt bazate pe principiile magiei. Așadar, este evident că principiile homeopatice magice nu coincid cu credința și viața ortodoxă, nici într-un caz.

Un alt punct important al teoriei homeopate este legea "infectiilor", prin care homeopatii încearcă să explice cauza producerii bolilor. În legătură cu acest subiect este menționată ideea lui Kent, care susține: "Omul a fost creat liber, a fost creat cu posibilitatea să gândească și să facă sau binele, sau răul. Deci, pentru a avea predispoziție la infecția psoriatică, ar fi trebuit, mai întâi, să existe în gândirea omului o stare care să prezinte împrejurările potrivite pentru atragerea bolii, ar fi trebuit să existe dorința pentru a greși și a provoca răul. Astfel, omul, gândind și dorind răul, își pregătește corpul să primească boala",

În alta parte, Kent spune următoarele: "Starea sufletească și trupească a omului este o situație de sensibilizare la boala când cineva dorește răul. Specia umană care trăiește astăzi pe Terra este un pic mai bună decât un leprosus sufletește... Fiecare om are psoriasis... o nouă infecție vine cu fiecare copil."

Bineînțeles, aici se confundă răul spiritual cu cel material, lucru care vine în contradicție cu tradiția ortodoxă, conform căreia o boală trupească nu este în mod obligatoriu urmarea unui gând păcatos sau a unei fapte păcătoase a bolnavului. Pentru că, ce am putea să spunem despre Iov sau despre atâția alți sfinți ai bisericii noastre, care, deși aveau o desăvârșire spirituală atât de mare, totuși sufereau, după iconomia lui Dumnezeu, de o multitudine de boli, confirmând cele spuse de apostoli: "...puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune..." (II Corinteni, XII, 9) ?

Conform homeopatiei, infecțiile psoriasisului, sifilisului și hepatice (care nu au legătură cu bolile corespunzătoare din medicina clasică) se mostenesc, și în felul acesta răul material și spiritual se eternizează. Fără teamă, Winer adaugă următoarele: "...psoriasisul este o manifestare simbolică a pacatului originar".

După părerea fondatorilor homeopatiei, "nu există nimic în lume care să fie capabil să modifice și să îmbunătățească o infecție, în afara de medicamentul homeopat spiritualizat". Așa se descoperă că homeopatia este un sistem care depășește limitele tratării, intervenind un sistem care propune "moduri de mântuire" pentru om, pentru că este autodeclarată că fiind capabilă să inverseze consecințele spirituale și trupești ale pacatului originar !

Winer menționează niște comentarii ale homeopatului Schwartz, care se raportează la un mod de acțiune mai profund al homeopatiei, spunând că: "...homeopatia are legătură nu numai cu evoluția trupească a omului, ci și cu evoluția lui spirituală - medicamentul homeopat într-adevăr salvează sufletele cu acest mod de acțiune, Homeopatia ajută la distrugerea răului, ajută să se deschidă "centrele" superioare și să curgă de acolo energie cerească și spirituală". De asemenea, Winer, punând întrebarea "dacă homeopatia este un sistem de desăvârșire pentru ispășirea omului de pacatul originar", da răspunsul că homeopatia "poate să fie un mijloc care să ajute oamenii să alunge «straturile» necunoașterii, orbirii și egoismului, iar în final o viață perfectă și morală poate fi ținta tuturor metodelor de tratament".

Așadar, și aici se observă că homeopatia se extinde și la vindecarea patimilor spirituale, ca de exemplu egoismul. Dar, pentru un creștin ortodox, vindecarea unei astfel de patimi cum este egoismul se tratează numai cu participarea la viața bisericească, bineînțeles nu cu medicamentul homeopat.

Deci, homeopatia uneste legea de tratament cu legea spirituală a carei încălcare produce boala. De aceea și marele homeopat Pierre Schimdt, la un congres internațional al asociației homeopatilor, susține că medicul homeopat, în afara de medicament, trebuie să dea pacientului indicații exacte " ...în legătură cu «igiena» de natură morală și sufletească, astfel încât să nu se mai repete aceleași greșeli care le-a făcut înainte încălcând legea, în acest fel provocându-și boala sau cele făcute de strămoșii lui... Prevedem o purificare a speciei umane...

Medicul homeopat, pentru a merita aceasta denumire trebuie sa fie un înțelept sintetic si în acelasi timp instruit spiritual.

Deci, ce ne-au învatat înțelepciunea secolelor si religia tuturor oamenilor? Ca diminuarea dorintelor, înlocuirea sau materializarea patimilor, concentrarea sunt cele mai sigure moduri pentru ca sa dobândeasca cineva bucuria dezvoltarii si sanatatii perfecte. Dar, pentru aceasta, pacientul are nevoie de instruire pentru a pricepe necesitatea alinierii lui la poruncile sfinte ale legii. Puteti sa spuneti ca nu este necesar medicul pentru a-l instrui în biologia metafizica pe pacientul care cere ajutor? Tocmai aici este marea diferenta între alopatul care trateaza doar corpul material care se pierde o data cu moartea si homeopatul care-l hraneste pe cel care continua sa traiasca si sa sufere, adica pe omul viu, lucru pe care nici o stiinta nu a reusit sa-l determine înca.

Reînnoiti-va, reînsofletiti-i pe pacientii vostri eliberati omul de infectia cronica, eliberati-l prin homeopatie, prin homeopatie pura, din aceasta catastrofa numita psoriasis faceti omul potrivit pentru treapta lui Dumnezeu".

Asadar, este clar ca homeopatia înecarca sa "elibereze" omul si ca tinta ei principala este sufletul pacientului, nu corpul lui. Sa subliniem ca homeopatia trateaza mergând de la suflet catre ratiune si corp. Exista homeopati care compara modul de preluare a istoricului bolii de catre un homeopat cu un fel de spovedanie, si continua sustinând ca, în principiu, homeopatia este interesata de cele care "în conceptia crestina sunt considerate adânci si întrecacioase". Aici trebuie subliniata si legatura homeopatiilor cu hindusii si punctele comune pe care le are legea hindusa a lui Karma cu tratamentul homeopat.

Asa ca în afara de contemplarea în totalitate a cosmosului, prin elementele spiritiste, alchimice si magice pe care le contine, homeopatia da medicamentul homeopat, care reprezinta "elementul dumnezeiesc", pentru a readuce la normal fluxul substantei dumnezeiesti a omului, iar medicul homeopat preia sarcina intermediarului care conduce omul la eliberarea din pacatul originar, precum si din raul material si spiritual.

Dar noi, fiind crestini, stim foarte clar ca numai biserica este cea care poate sa-l elibereze pe om din pacatul originar si din raul spiritual si sa refaca relatia omului cu Dumnezeu, însa aceasta prin participarea la energiile necreate ale lui Dumnezeu, iar nu printr-o falsa coincidenta a substantelor.

Înainte de încheierea acestui vast subiect care, desigur, nu poate fi finalizat într-un studiu atât de scurt dar a carui intentie este sa arate aceasta mare problema si sa ne dea motive sa problematizam, as dori sa mentionez foarte pe scurt înca trei puncte de vedere asupra acestei probleme:

- a) Cauzele raspândirii metodelor homeopate
- b) Cum este explicata actiunea "medicamentului" homeopat când apare vreun rezultat
- c) Daca într-adevar nu este periculos "medicamentul" homeopat, dupa cum spun sustinatorii lui.

Observam urmatoarele:

a) Cauzele raspândirii metodelor alternative

Nu sunt scutiti de vina pentru raspândirea metodelor alternative, neconventionale de tratament niste reprezentanti inconstienti ai medicinei clasice, care exagereaza cu administrarea medicamentelor si deseori cu privirea impersonala asupra pacientului. Aceste situatii, care cu siguranta trebuie corectate, în principiu se datoreaza practicarii gresite a medicinei. Multi medici apartinând medicinei clasice nu au rabdarea sa ia bolnavului un istoric complet, care este cel mai important element pentru un diagnostic corect. De asemenea, comunicarea corecta medic-pacient ajuta la tratament, mai ales în situatiile afectiunilor cronice psihosomatice.

În orice caz, raspândirea metodelor alternative de tratament (homeopatie, acupunctura etc.) nu este independenta de raspândirea ereziilor din vremurile noi, de tendinta de înselaciune si de confuzia care exista în ziua de astazi.

b) Explicarea actiunii "medicamentului" homeopat

În cazurile în care da rezultate "medicamentul" homeopat, acestea o sa trebuiasca sa fie explicate cu actiunea medicamentului figurativ Placebo. Nu este corect ca unii sustin ca ceea ce ne intereseaza este numai rezultatul tratarii. Sa nu uitam ca si în spatiul magiei exista "tratari", precum si în spatiul protestantilor cu "darul vindecarii". "Tratari" exista si cu fenomenul extravagant al uroterapieii, adica administrarea orala a urinei la pacient sau prin alte modalitati. Dar, în general, aceste tratari sunt de scurta durata, boala revenind.

Trebuie subliniat ceea ce ne este cunoscut din Sfânta Scriptura si din traditia noastra ortodoxa, ca ispita poate sa trateze pentru a castiga sufletul omului. Deci, nu ar fi trebuit sa excludem si elementul ispititor al "tratarii", mai ales când aceasta este practicata în strânsa legatura cu practicile provenite din traditiile orientale.

În orice caz, metodele alternative de tratament "dau rezultat", în general, la afectiunile de natura psihica, dar în cazuri mai dificile "ridica mâinile sus", adica nu au nici o propunere sau solutie pentru rezolvarea lor.

Specialistii bisericii în tema ereziilor încadreaza homeopatia în capitolul alchimiei. Într-adevar, metodele alternative de tratament nu reprezinta nimic altceva decât reîntoarcerea anticului medic magician-vrajitor în viata societatii de astazi.

c) Pericolele homeopatiei

Sunt periculoase "medicamentele" homeopate?

Vom aminti situatia "medicamentelor homeopate nocive" (Nosodes) care sunt preparate din tesuturile canceroase, din cele cu lichid tuberculos, din lichid sifilitic, din secretii gonoreice, din venin de sarpe, din mercur etc. Aceste medicamente sunt periculoase pentru sanatatea celor care le folosesc si sunt contrarii moralei medicale si deontologice.

Situatiile în care "medicamentul" homeopat este extrem de periculos sunt cele în care pacientii cu boli grave renunta la tratamentul medicinei clasice pentru a urma o metoda de terapie homeopata sau o alta alternativa. Deseori evolutia acestor boli este ireversibila dupa ce oamenii descopera gresala lor si revin la tratamentul traditional pe care îl luau iar vina pentru aceste situatii este absolut a "terapiilor alternative" cu promisiunile lor false.

Epilog

Toate acestea au fost scrise cu intentia de a fi clarificata problema homeopatiei, care nu are nici baza stiintifica, este clar ca este întemeita în spatiul misticismului si pe modul de gândire al teoriilor religiilor orientale.

Exista pericolul major, daca se dezvolta homeopatia, precum si celelalte metode alternative de tratament (acupunctura, reflexoterapie etc.) ca aceasta sa aiba un loc de "punte" care sa-i conduca prin înselaciuni pe multi crestini neinformati spre religiile orientale, în prima faza crescând sentimentele lor crestine. Crestinii apeleaza la astfel de metode necunoscând acest aspect care a fost mentionat în text.

Dar homeopatii care spun ca sunt crestini, cum este posibil sa nu cunoasca aceste aspecte ale problemei sau însala cu ipocrizie sustinând ca homeopatia nu este contrara crestinismului ? :

Este cunoscut ca pe iubitorii "New Age-ului" îi reprezinta astfel de teorii si chiar îi satisfac. Este aplicarea teoriilor lor despre univers la nivel medical.

De asemenea, trebuie clarificat ca "metodele alternative" de tratament (homeopatie-, acupunctura etc.) nu trebuie confundate cu reigimul sanatos de hranire si cu tratamentele cu plante simple care trebuie sa faca parte dintr-un mod de viata echilibrat..

Exista multe grupari mistice si cu caracter religios, care folosesc în mod foarte periculos în învataturile lor idei referitoare la sanatare. Toate aceste grupari, împreuna cu credintele lor, sunt bazate pe religii si conceptii orientale, amestecate cu diferite forme si practici de magie.

Învatatura principala a acestor grupari este totalitatea "cosmosului". Conform acestei teorii, exista un dumnezeu impersonal, care este o putere universala sau o energie care coincide cu universul (bioenergie). Absolut tot ce se întâmpla este manifestarea acestei energii absolute. Nu exista deosebire între substanta lui Dumnezeu si cea a omului. Dumnezeu nu exista în afara omului. Luând ca baza acest punct de vedere pentru Cosmos, cei care se ocupa cu misticismul învata ca omul, descoperindu-l pe "Dumnezeu - El însusi" si activând puterile care se ascund în interiorul lui, are puterea sa se vindece singur.

Homeopatia este si ea una dintre aceste practici terapeutice bazate pe aceasta teorie despre cosmos. Bineînteles ca toate aceste metode mistice care izvorasc din învataturi si credinte specifice religiilor orientale si magiei sunt contrare cu credinta crestin-ortodoxa, mai ales în ceea ce tine de conceptia despre viata si despre cosmos, conceptie total opusa celei crestinesti.

Cum este oare posibil ca practicantii crestini ai acestei metode sa nu stie ca fondatorul homeopatiei, Samuel Hahneman, sustinea ca Confucius a fost mai mare decât Iisus Hristos? Si oare cum este posibil ca o metoda "terapeutica" sa fie dupa voia lui Dumnezeu, daca fondatorul ei a vorbit împotriva lui Iisus Hristos?

Cu dorinta si în speranta ca, cu ajutorul si binecuvântarea lui Dumnezeu acest text o sa ajute la clarificarea confuziei.

APOSTAZIA CONTEMPORANĂ - O PRIMEJDIE REALĂ ÎMPOTRIVA ORTODOXIEI

de Arhimandrit Hristodul Păduraru

Întîlnesti deseori în viață oameni care purtati de valuri încoace si-n colo, îngrijorati doar de bucata de pîine si de confortul familiei își topesc zilele în dulceaga rutină a bucuriei de a exista. Nu-si ostenesc inima cu durerile altora, nu-si un întrebări dezmortitoare, nu-si frămîntă sufletul cu tainice zbateri: plutesc inert în toropeala traiului molcom si fără probleme. Ei bine, acestia sunt crestinii zilelor noastre; crestini de circumstantă; oameni care au devenit crestini prin descendentă, iar nu prin asumarea constientă a ostenelelor sfîntitoare în viata personală si socială, atît de proprii adevăratului crestin.

Ne întrebăm oarecum retoric, cuprinsi de o adîncă durere a inimii: Oare generatiile veacului nostru nu mai poartă într-însele germenii adevărului, nu-si mai pretuiesc de loc zestre chemării la viata crestină, zestre scump apărută, cu sînge pecetluită de strămosii nostri? S-a stins oare din firea neamului nostru scînteia sfîntelor năzuinte, izbucnirea mucenicească împotriva fărâdelegii care ne sfărîmă puterile, cocotată la tribuna dreptății? Oare romanul si-a uitat cu totul vocatia sfînteniei, puterile nesovăitoare în lupta cu păcatul? Oare a pierdut cu totul dorinta unei alte ordini, alta decît cea impusă tuturor crestinilor din partea mai marilor lumii, cu sprijinul politicii vînzătorilor de neam si tară?

Iată întrebări care ar trebui să zguduie tihna rusinoasă a fiecărui roman si a fiecărui crestin, întrebări care dacă noi nu ni le punem, fiecare în parte: mamă, tată, tînăr, bătrîn, tăran, muncitor, intelectual si întreaga suflare, vom pieri ca neam si ca etnie. Sunt întrebări cu care ne vor judeca în fata lui Dumnezeu, atît înaintasii, cît si urmasii nostri, sunt întrebări care, cîndva, la judecata neamurilor ne vor acuza că le-am lăsat fără răspuns

din cauza sfisietoarei ignorante care ne macină existentă.

Poate unii nedumeriti se întrebă: "De fapt, care-s primejdiile, care ne pîndesc, cum ne atacă, unde tintesc, unde sfîrşesc, etc?"

Primejdiile sunt multiple. Manifestările lor sunt si ele multiple. Unele-s dulci, altele amare. Unele resping, altele atrag, în functie de formele pe care le îmbracă si de dispozitia fiecăruia în parte de a se lăsa momit. Dar, totusi, cel mai bine le gustă cei care duc viață adevărat creştinească; cei ce "gustă" dramatic din durerile vietuirii creştine; cei care nu cochetează diplomatic cu poruncile aspre ale Evangheliei, ci le împlinesc cu sfînta lor rîvnă, si nici nu fac concesii "pietist - ecumeniste" în fata lumii si a năravurilor ei.

Mergînd pe firul problemei, cred că cea mai înspăimîntătoare primejdie, atît pentru toti creştinii, cît si pentru fiecare în parte, este apostazia. Astăzi există mai mult ca oricînd o mentalitate si o societate cu o uimitoare predispozitie spre apostazie. Dar ce fel de apostazie? Este ea identică cu apostazia primelor secole creştine, asa cum apare ea din manualele de istorie bisericească si din Vietile Sfintilor? Si da, si nu. De ce? DA, pentru că te dezbină tot de Hristos, tot de Biserică, tot de mîntuire, folosind partial aceleasi mijloace ca-n vremea marilor apostati. NU, pentru că apostazia vremurilor noastre, pe lîngă formele clasice, prezintă si unele forme noi, "simpatice", "binevoitoare", "umaniste si ocrotitoare". Vechea apostazie era tiranică, oprimentă, chinuitoare astfel încît îti punea la treabă, împotrivirea, dîrzenia, capacitatea de rezistentă, de a actiona într-un mod vulgar si vizibil; dîndu-ti posibilitatea de-a o identifica direct si implicit, de a o contracara. Presiunile fiind de natură externă, torturile vizînd distrugerea fizică a creştinului, sufletul îsi păstra o anumită independentă si putere de răzvrătire, ceea ce era, si este, fundamental important pentru un creştin în lupta cu păcatul si cu apostaziile vremii.

Dar astăzi ce se întîmplă? Apostazia omniprezentă ne pîndeste hoteste din fiecare ungher al societăţii, din fiecare loc de muncă, din fiecare prieten si vecin, chiar si prin casnicii nostri (mamă, tată, frate, soră), pătrunde răbdătoare precum cariul în lemn în mintile noastre, în inimile noastre, în sufletele noastre. Trebuie să stim însă că cei mai feriti de apostazie sunt creştinii care permanent, zilnic, îsi hrănesc sufletele cu neîmpăcarea cu apucăturile si cu rînduierile acestei lumi, prin citirea neobosită a Sfintei Evanghelii, a Vietilor Sfintilor si scrierilor Sfintilor Părinti, care dau vigoare si bărbătie sufletului spre a se împotrivi prin înfrînare si nevointă duhului apostaziei.

Avînd în vedere că apostazia pătrunde în inimile noastre prin trup si prin suflet, pe acestea se cuvine să le păzim. Această păzire creştinii o numesc înfrînare. Ne înfrînăm împotriva fiecărui păcat. Ne folosim de înfrînare împotriva tuturor păcatelor cu care ne ispiteste societatea contemporană apostată. Hărţuiala creştinului vremurilor de acum vine din toate directiile cu pasi de pisică si cu iutime de fulger. Nu iartă pe nimeni. Nici pe presedinte, nici pe primar, nici pe deputat, nici pe savant, nici pe analfabet, absolut toti sunt încercuiti de păcatele lumii.

Unii vor fi crezînd că lepădarea de Hristos e mai iertătoare cu stăpînii Bisericii, că apostazia acesta generală "tremură" si "se dă de ceasul mortii" în fata prelatilor nostri arhieriei si clerici, si din păcate, unele "cinstite fete" se cred chiar aproape infailibile în fata rătăcirilor moderne.

Ei bine, nu-i chiar asa. De ce? Fiindcă astăzi, lepădarea sau apostazia a ajuns să ia chiar si chipul lui Hristos, chip pasnic si blînd, conciliant si iubitor. Întîlnim acest chip atît în conferinte pan-ortodoxe, cît si în întîlniri si aliante "de pace", în fundatii si organizatii cu caracter ecologist-umanist, cît si în întruniri, mitinguri si dezbateri sociale, politice, umanitare.

Oare acesta să fie într-adevăr chipul lui Hristos? Cu siguranță nu. Oare pentru aceasta s-a întrupat, răstignit si înviat Hristos? Pentru confort, pentru "o pîine mai albă", pentru un serviciu mai bun, pentru "mărirea salariilor", pentru "schimbarea nivelului de trai", pentru "o lume mai bună" si "pace între popoare"?

Oare Hristos s-a răstignit pentru desăvîrsirea si prosperitatea omenească a societăţii si a întregii lumi? Orice drept-credincios (ortodox) stie că nu. Atunci, dacă mă mîntuiesc prin bunăstare de ce mai postesc, de ce mă mai înfrînez, de ce să mai mă nevoiesc? Înseamnă că nici dreapta credință nu contează dacă o mai păstrez. Dacă mă

mîntuiesc prin "progres" si "ordine socială" înseamnă că strămosii nostri care n-au cunoscut "progresul" nostru si nici "ordinea noastră socială" nu s-au mîntuit, si nici nu se vor mîntui. Înseamnă că nici noi, nu ne mîntuim, si nici cei de după noi si asa mai departe, pentru că fiecare generatie este depășită în aceste "dezvoltări" de generatia următoare.

Această "Teologie umanistă" ne învată să alergăm si să ne îmbuibăm cu bunătățile acestui veac care bucură trupul, dar întristează sufletul, căci răpește ortodoxului dorirea si asteptarea vietii vesnice. A fost sesizată si aspru criticată de toti marii Sfinti nevoitori ai Bisericii Ortodoxe (în vremea noastră de Sfintii Teofan Zăvorîtul, Ignatie Briancianinov, Ioan Maximovici, Serafim Rose, Iustin Popovici, Paisie Aghioritul, Arhiepiscopul Averchie Tauchev, Ioan Iacob Hozevitul, etc) cît si de gînditori precum Dostoievski, Leontiev, Rozanov, Soljenitîn, etc.

Acest "umanism universal", la origine catolico-protestant, cu îndepărtate ecouri din lumea Greciei antice (Protagoras: "omul este măsura tuturor lucrurilor") care-l pune pe om deasupra tuturor lucrurilor, este încurajat si întretinut inconstient de noi toti, iubitori ai simturilor si aserviti " societății de consum".

Ce este această "societate de consum" pentru toti oamenii si mai ales pentru noi ortodocsii secolelor XX -XXI e foarte bine să stim. E societatea care nu precupeteste nici un efort ca omul să fie un "bun al poporului", iar poporul un "bun" al elitei conducătoare. E societatea care sacrifică si "absoarbe" pe individ în vidul "demonocrației" absurd si abstract al "poftelor legiferaite", al "poftelor constitutionale" ocrotite (si ocrotitoare) de masele populare si conducătorii lor.

Trebuie să recunoastem că omul zilelor noastre, nu face diferenta dintre social si moral. Dacă un om săvîrseste un act imoral dar necondamnat constitutional si social, el nu sesizează că a păcătuit ca om crestin în fata lui Dumnezeu, că a călcat porunca lui Hristos, că este în lepădare față de Biserică si față de legile mîntuirii; el nu-si sesizează apostazia. Pentru acest om, dumnezeu este Statul, dumnezeu este Guvernul, dumnezeu este Constitutia, dumnezeu este poporul, societatea si legile ei, adică lumea acesta, iar Dumnezeu nu mai este Dumnezeu. Acest soi de om săvîrseste păcatul, iar apoi își ia linistit dejunul, pleacă linistit la serviciu, se întoarce linistit acasă, se bucură linistit de familie fără lăuntrice muștrări si sufletesti frămîntări. E tipul celui care săvîrsind păcatul, e vesel, multumit, bine dispus că si-a făcut constiincios "datoria". E cel care în fata muștrărilor răspunde senin si candid: "am avut ordin", "nu mi-am făcut decît datoria", "sunt nevinovat, seful răspunde", "eram în misiune" etc.

Acest gen de oameni au fost uneltele ideale ale democratiei, comunismului si ale tuturor regimurilor sataniste, acest soi de oameni misună printre noi si astăzi si tot ei vor fi călăii nostri de mîine. Vinovati nu-s doar ei, ci si noi, pentru că suntem uneori pilde de astfel de moravuri, alteori favorizînd răspîndirea lor, cedînd în fata puterii, a serviciului, a unui profit nemeritat, a santajului, etc.

Toate acestea la un loc, toată nesiguranta, toată ezitarea, toată frica de teama si de dragul lumii sunt fiice ale apostaziei; sunt lepădări de adevăr, lepădări de dreptate, lepădări de curaj, lepădări de mucenicie, lepădări de dragoste pentru sufletul omului, lepădări de neam, lepădări de credință, lepădări de Dumnezeu, lepădări de mîntuire, de rai, de vesnicie.

Un mare cuvios al vremii noastre, părintele Paisie Aghioritul, observînd toate aceste răni ale societății, numea lumea contemporană "GENERATIA NEPĂSĂRII", adăugînd că "Nepăsarea față de Dumnezeu aduce nepăsarea față de toate celelalte."

Da, într-adevăr, în nepăsarea față de Dumnezeu stă tot dezastrul lumii noastre, toate esecurile noastre, toată deznădejdea noastră, toată teama de viață si de moarte. Dacă trîndăvia si necredinta au adus atît nor de nepăsare si amorteală în sufletele noastre, oare ce va fi cu generatiile viitoare? Nu cumva își vor urî propria viață, oare nu își vor urî strămosii, adică pe noi si înaintasii nostri, oare nu va fi o lume demonică pe pămînt? Vai celor de mîine, si vai nouă celor de azi, că suntem vrăjmasii copiilor, copiilor nostri, suntem vrăjmasii strămosilor nostri, vrăjmasii mîntuirii neamului romanesc, vrăjmasii lui Hristos cel răstignit, Care ne muștră cu cuvintele acestea: «Dar voi întreceti măsura părintilor vostri! Serpi, pui de vipere, cum veti scăpa de osînda gheenei?» (Matei 23, 32-33)

EZOTERISM ȘI SAMANISM ÎN BISERICA ORTODOXĂ

de ieromonah Pimen Tepes

"Părinte, nu stiu ce să fac cu viitorul meu, deschideți-mi vă rog cartea! Părinte, iată vreau să dau niste bani la biserică pentru dezlegare de noroc si reusita în afaceri!" Acestea sunt cererile pe care le auzim tot mai des din partea multora care trec pragul sfintelor noastre biserici. Care este cauza, cum găesc unii preoti rezolvarea, vom încerca să arătăm în cele ce urmează.

Nimeni din zilele noastre nu mai are nici o îndoială asupra faptului că trăieste într-o societate coruptă de sus pînă jos, unde a mânca pîinea cea de toate zilele cere eforturi deosebite sau concesii înjositoare. Totusi în mintea si în sufletul omului de bună credință rămîne Biserica ca ultim loc nesmintit, de refugiu în siguranță dinaintea tuturor tulburărilor vietii.

Majoritatea celor care vin cu necazuri sau vreo întrebare vor de la preot doar un singur lucru: am plătit, problema trebuie să se rezolve.[1] Multi ajung la altar după ce au trecut prin casele babelor descîntătoare, ghicitoare, vrăjitoare, prin mîinile bioenergeticienilor, care după ce le-au supt banii, i-au lăsat cu promisiunile desarte.

Într-adevăr, oamenii ce vin pentru prima oară la Biserică adusi de necazuri, vin după o îndelungă căutare sau ezitare, si-si pun toată nădejdea că aici, la Dumnezeu si la preot ei trebuie să găsească răspuns bun si alinare. Dumnezeu a lăsat Bisericii toate harismele necesare tămăduirii tuturor bolilor sufletesti si trupesti ale tuturor credinciosilor, prin toate Sfintele Taine. Dumnzeu a voit ca lucrarea văzută în biserică să fie continuată de către arhierei, preoti si diaconi care săvîrsesc, sfintesc si dăruiesc poporului ceea ce Hristos Dumnezeu a dăruit lumii în viata Sa pămîntească, si să nu vă mirati că tocmai în acest nod de comunicare si comuniune al omului cu Dumnezeu, diavolul își bagă cel mai adînc coada.

Dar mai întîi de toate nu trebuie să uităm că păcatul, despărtitorul nostru de Dumnezeu, este pricina tuturor durerilor noastre. El se piteste prin patimă ca un sarpe în cele mai adînci unghere ale sufletului si iese doar pentru a-si vărsa veninul prin muscătura sa. Este scos de acolo decît numai cînd a fost vădit de minte în taina spovedaniei sau luminat de post si rugăciune în oglinda constiintei. Împotriva acestui dusman perfid, rădăcină a tuturor relelor si necazurilor, trebuie să se îndrepte si sfătuirea preotului. Însă e greu cînd un orb călăuzeste pe alt orb, căci amîndoi vor fi înghititi prin nestiintă de necredință.

Numai asa se pot explica, as zice bizareriile pe care le toarnă lupii cu epitrahil în sufletele credinciosilor mai putin obisnuiti cu cele bisericesti. Dar despre ce este vorba: acesti "preoti" după o scurtă examinare a gravității problemei si a potentialului financiar, recomandă oamenilor, pentru a se izbăvi de necaz în cel mai rapid mod cu putintă, să aprindă 30, 33, 40 de lumînări la diferite ore, să ardă tămîie, să citească diversi psalmi la miezul noptii cu toate candelile aprinse si asezate în anumite pozitii, să postească marti, joi, sîmbătă si duminică, si după un timp să mai revină neapărat la el pentru a vedea cum decurge tratamentul.

Mai periculosi sunt si cei mai ciudati, porecliti de lumea naivă harismatici sau preoti cu mult har, adică popi ce citesc non-stop molitfele, au viziuni, îti cunosc tot trecutul si-ti tîlcuiesc vitorul. Către acestia se îndreaptă majoritatea credulilor, datorită reclamei făcute cu îndîrjire de babele înselate.

Întrevederea cu un astfel de popă este tipică: după ce te pune să deschizi evanghelia sau psaltirea si-ti dezvăluie (cu detalii socante) trecutul, trece la "reteta duhovnicească" ce trebuie să o urmezi, căci - luati aminte - în mai toate cazurile pricina o constituie vrăjile făcute ori de vecină, frate, soră sau cine stie ce cumătră, si care

pentru el ar fi floare la ureche de rezolvat.

Apar si retete personalizate, combinatii si dozaje diferite de anafură, aghiasmă, ulei de la Sf. Maslu, luate în moduri si la ore ciudate.

Săracul om, zăpăcit si încâlcit de atîta tipicăreală crede că respectînd nestirbit "regula" îl îmblînzeste pe Dumnezeu si mai ales întoarce necazul asupra celor care-i fac vrăji. Mai mistici sunt acei popi ce roagă pe credinciosi cu probleme mai deosebite să vină cu pămînt din urma dusmanilor pentru a le "întoarce urma" la slujba Sfîntului Maslu.

Ei bine, si ce, ar zice unii, poate chiar asa si este, vrăjitori sunt peste tot acum si nici nu stii cum te poate prinde o blestemătie din aia, dar mai ales recomandările care se fac sună ortodox, cu post si rugă, metanii si mers la biserică. Dar să nu scăpăm din vedere miezul: aparent sfaturile sunt bune, dar privite prin lumina învățăturilor Sfîntilor Părinti ele atacă dreapta credință si bunul simt.

După cum spuneam, recunoasterea păcatelor ca pricină a chinurilor noastre ne apropie de Dumnezeu. Amintitele "retete" nu fac altfeva decît să zămislească în adîncul sufletului sîmburele necredintei. Cum? Astfel de sfaturi aruncă păcatele noastre asupra dracilor, vrăjitoarelor sau oamenilor din jurul nostru, micsorează vina pe care o avem înaintea lui Dumnezeu, atinteste mînia asupra apropiatilor, ne îndreptăteste la a face pogorăminte la canonul personal (de post, metanii, închinăciuni, rugăciuni si citiri din Sf. Părinti) si ne răriește participarea la Sf. Liturghie, Sf. Maslu, la Taina Spovedaniei si a Împărtășaniei cînd este cazul.

Mare răsplată vor avea în iad acesti purtători de patrafir ca de altfel si cei care-i urmează, pentru că folosindu-se de autoritatea sacră a Bisericii si de harul sfîntitor dat la hirotonie, cad în patima înavutirii si a mîndriei. Sporirea duhovnicească pentru acestia ajunge să se măsoare în dolari si în număr de ucenici.

Fără îndoială, sunt cazuri cînd lucrurile din viata oamenilor s-au îndreptat, acestia s-au apropiat de biserică si-si lucrează mîntuirea, dar acest fapt s-a produs în urma trezirii din această mistică alternativă si nu urmînd întocmai sfaturile primite. Majoritatea, împlinind un astfel de tratament neortodox află de la altii că ceea ce fac este contrar credintei si este echivalent cu a face acasă magie albă. Aici intervine ruperea în sufletul omului: "Cum, să merg la biserică si să ajung înșelat de un preot vrăjitor?" Argumente si contra-argumente se zbat în mintea omului: "Cum, doar mi-a spus tot ce făcusem, m-a pus să sărut crucea, să mă închin la icoane, cum să fie ceva rău în asta?"

Problema este că răul nu a stat în închinarea la icoane, ci în faptul că acel popă a folosit cele sfînte (ca oricare altă vrăjitoare) drept scenariu si decor pentru ca omul să primească mai usor si pe nesimtite veninul cuvintelor lor.

Efectele sunt de tipul blitz: senzatii tari în termen scurt. Cu cît reteta este mai extravagantă, cu atît încrederea sporește dar si pretul se ridică simtitor.

Să privim însă mai îndeaproape ce urmări provoacă aceste înșelătoare sfătuirii:

- post negru cîteva zile - sporirea duhovnicească nu se face în salturi, iar o tăiere a alimentatiei pentru cei neobisnuiti, mai ales cînd se lucrează peste zi, provoacă serioase dezechilibre trupesti si psihice;
- post marti, joi, sîmbătă si duminică - Canonul 66 Apostolic afurisește pe cei ce ar îndrăzni să ajuneze sîmbăta si duminică^[III], si pe cei ce nu postesc miercuri si vineri;
- rugăciune cu 3, 33, 40 de lumînări sau candelile aprinse puse în cerc sau în cruce - nici un sfînt nu ne-a lăsat vreo mărturie că l-a cunoscut mai repede pe Dumnezeu atunci cînd a aprins 33 lumînări în loc de una. Se abate trezvia credinciosului de la scop: vederea păcatului si se induce ca preocupare principală o formă nemaiîntîlnită de ritual luată drept dogmă;
- rugăciuni scurte ca "Doamne dă-le griji celor ce-mi poartă de grijă" sau "să se întoarcă vrăjile la cel ce le-a

făcut" nu sunt altceva decât o redirectionare a mâniei din inima omului către ceilalți oameni, iscînd ură, invidie, pismă și viclenie;

- trei picături de aghiasmă, nouă picături de ulei sfințit... - să fim serioși, pe nemîncate se ia zilnic o bucatică de anafură și apoi o gură de aghiasmă, nicidecum nu trebuie să ne apucăm să măsurăm picăturile de Duh Sfințit pe care trebuie să ni le administrăm zilnic;

- citirea Psaltirii la miezul nopții - luptă mare dau acestia puterilor întunericului, dar dacă nu sunt pregătiți cu post și cu spovedanie și intrati într-o rînduială duhovnicească, vor suferi pe pielea lor batjocura dracilor;

- aducerea de pămînt din urma dusmanilor la Sf. Maslu - un împrumut din recuzita vrăjitoarelor notorii pentru a batjocori cele sfinte. Nu intră aici hăinutele și batistele ce sunt aduse și sfințite la slujbe;

Toate acestea îndepărtează pe credincios de la miezul trăirii ortodoxe, introducînd surogate de credință similare cu cele ale samanilor. Sau printr-o rînduială mai deochiată șoptită tainic la ureche, să-l facă pe creștin să se simtă posesorul unei inițieri speciale, ezoterice, pe care nu oricine se învrednicește a o primi.

Cel mai trist și îngrijorător este faptul că astfel de preoți sunt în înșelare și fac cu neștiință lucrarea satanei printre oameni, mînați doar din lăcomie. Degeaba se chinuie masonii să surpe sufletele din Biserica Ortodoxă de atîtea sute de ani, că nu reușesc a face cît un "popă trăznit" în cîteva zile.

Cum era și de așteptat, totuși au faimă de exorcisti și cuviosi, iar orice încercare de îndreptare este luată drept act de oprimare în spirit de ură.

Ierarhii se fereșc în scaune de a lua măsuri, staretii nu se sfîșesc în a lua și ei partea din pradă, cei care-și dau seama sunt prea mici pentru a ridica glasul, așa că mestesugul se împrăștie nestingherit, prințind în laturile din ce în ce mai mulți adepți. Deja se vehiculează printre credincioși ideea că sunt doar unii preoți care au mostenit rînduiele speciale de la bătrînii călugări, și care te izbăvesc instantaneu de probleme și-ți aduc norocul înapoi.

Dar zidul ridicat pe nisip nu poate opri pentru mult timp invazia păgînă, așa că cei care ajung să-și dea seama de capcana mistică, ori se îndreaptă, ori ajung să hulească și să nu mai calce în viața lor în biserică. Acestora din urmă, "rînduiala specială" le-a lăsat un gust amar de roscove și le-a mărit și mai mult chinul vieții.

Sfîntul Ignatie Briancianinov spune vorbind despre duhul acestui veac: "Vînătorul e iscusit și pe cel care scapă din cursele grosolane îl prinde în laturile mestesugite. Sfîrsitul vînătorii e unul singur: pierzania."

Încă nu ne dăm seama că totuși suntem înveninați de mentalitatea de reclamă, de inedit și extravagant existential, iar Satana, prin cele mai sus amintite nu face altceva decât să-și prelungească și în practicarea credinței tentaculele pustiitoare ale risipirii și desfătării simțurilor.

Căderea e ascunsă în toate chipurile biruinței și a virtuților: dracii pe draci se înlătură o vreme - numai că împărțirea rîului nu se dezbină - și omul îmbătut de izbînda "retetei" se aruncă mai vîrtos în părerea și amăgirea de sine, înstrăinîndu-se de Hristos.

Omul simplu este deraiat de la cale și este făcut să uite păcatul din el, își răcește dragostea[III] pentru că aproapele devine vrăjmas și-L pierde pe Dumnezeu ca trăire ortodoxă, prin superstitii schizofrenice și misticisme samanice.

Pomenitii și vrednici de osîndă sunt preoții acestia, avînd înțelegerea vătămată de căderea în păcat, "întru minciuna omenească, întru viclenia mestesugirilor înșelăciunii"[IV] răspîndesc învățături ale întunericului, sub înrîurirea vădită a întunecatului stăpînitor al lumii acesteia, care le dă ca "fără de minte se se înfierbînte în mintea trupului lor"[V]

Cei ce urmează astfel de sfătuitori eretici, se împărtășesc de duhul viclean al înșelării din pricina neascultării față de Biserică, și gustînd din sîmburele trufiei cade în cursele dracilor veacului acesta.

Încuviintarea patimilor lăuntrice ne încâtusează pentru păcatul care luptă dinafară, care ajunge să ne însface și să ne târască acolo unde nu ne vom mai putea apăra: afară din biserică.

Cum? Prin ignorantă sau răzvrătire, căci sporirea în cele întunecate aduce molesirea sufletului și rebeliunea minții.

Și în unii și în ceilalți se ajunge la un amestec între bine și rău, la o luptă între bine și rău, o învălmășeală de patimi, un chin de nesuferit, ajungând chiar la a-i învoi cu amăgirea chiar dacă știu neîndoielnic că prin ea nu se pregătește moartea. Păcatul nu pot să și-l vadă atîta vreme cît se îndulcesc de acel păcat.

Cum ajung acești oameni de plîns? Să nu vă închipuiți că la portile acestor sarlatani bat numai babele și sărăntocii, ci veți întâlni toate categoriile sociale din toate regiunile țării. Toti au un numitor comun: viața depărtată de biserică, trăită în indiferență și păcate grele. Dumnezeu îngăduie să vină peste ei necazuri ca să-i scoată din amăgire, dar ei trag tot la minciună și-si atrag osîndă, pentru că nu au crezut adevărul ci au îndrăgit nedreptatea.[VI]

Ba încă i-am mai auzit pe acești pseudo-păstori zicând că ei făptuiesc așa, prin pogorăminte mici, pentru a aduce la mintea omului neinstruit în cele duhovnicești, înțelegerea primară a credinței ortodoxe, dîndu-le ca la început, mîncare de lapte și nu oase tari. Cît nu se poate de amăgitoare comparație, cum poți să-l îndrepti pe nestiutor decît arătîndu-i adevărul, lumina. Perdeaua nevederii devine mai groasă și pe mintea celui care spune și pe mintea care primește, pentru că nu trebuie să se ciopîrtească rînduiețile Sf. Părinți la nivelul lumii, ci oamenii să fie aduși la cele rînduite de Sf. Părinți.

Sfatul cel bun trebuie să-l aducă pe om la pocăință, la a-si da seama de gravitatea faptelor, a se mîhni pentru ele și a le părăsi.

Făgăduinta pe care o face Dumnezeu prin gura proorocului Iezechiel[VII] este: "Cel fără de lege, dacă se va întoarce de la toate fărădelegile sale pe care le-a făcut, și va păzi toate poruncile Mele, și va face judecată, dreptate și milă, cu viață va trăi și nu va muri: toate nedreptățile lui, cîte a făcut, nu se vor pomeni, ci întru dreptatea sa, pe care a făcut-o, va fi viu". Hristos Dumnezeu nu umblă cu jumătăți de măsură, ci zice lasă totul pentru a avea totul. Este greu pentru noi, dar putem învăța cum se face acest lucru prin post și prin rugăciune. Rugăciunea ca revărsare a dorinței, cererilor, suspinurilor inimii omului căzut, omorît de păcat, trebuie învățată zi de zi, pînă ajunge să fie împărtășire de viață, prin care sufletul respiră Duhul Sfînt. Cereti și nu primiți pentru că rău cereti, ca întru dezmierdarea voastră să cheltuiți[VIII] " chiar și aceasta trebuie învățată, cum să cerem și ce să cerem, dar pentru aceasta ne trebuie povățuitori cercăți în duhul Sf. Părinți. Învățați să-i căutați, pentru a nu cădea în mrejele primului fariseu întâlnit în cale, ale unora ca pr. Vrăjitoru de la Liteni, pr. Ioan de la Posaga, pr. Buzgariu de la Meziad, pr. Balint de la Rieni, pr. Pinteș din Oradea, pr. Pinteș Dan Gheorghe din Cornesti (Cluj), pr. Doru Cristoiu din Timisoara, pr. Horga din Sublac, pr. Gherman din Romanasi, și mulți alții, pe care Dumnezeu să-i lumineze și să-i aducă la cunostinta adevărului ortodoxiei. Amin!

Note

[I] Mi-aduc aminte aici de cuvintele Părintelui Cleopa care într-o situație asemănătoare a grăit unei femei: cumătră, poți mata să dai tot aurul din lume și totii călugării să postească și să se roage pentru tine, dar dacă tu singură nu o faci, e degeaba osteneala.

[II] Excepțînd perioadele celor patru posturi de peste an.

[III] Din pricina înmulțirii fărădelegii dragostea multora se va răci.

[IV] Efeseni 4,14

[V] Coloseni 2,18

[VI] II Tesaloniceni 2,10-12

[VII] Iezechiel 18,21-22

[VIII] Iacov 5,3

ORTODOXIA UMANISTĂ

Ieromonah Agapit Chilotul

De la o zi la alta, ortodoxia se "smereste" alarmant, convertindu-si generos rînduielele traditionale după duhul înnoitor al vremii. De la tablourile religioase cu pretentii de icoane, cucifixuri cu leduri, policandre electrice, microfoane si dufuzoare plasate printre sfinți cu proportii de bucătari - pînă la corala rece-academică combinată cu "contana" ori tînguirile romantic-lacrimogene ale "Oastei Domnului". Semne ale priorității omenescului în luptă cu rînduielele Duhului aflăm si în predicile moi si pufoase ale amvonului, cît si în paginile unor publicatii "ortodoxe".

Astfel, revista Lacrimi, editată de Mănăstirea Robaia - Arges, invită cititorul la un adevărat maraton umanist printre articole pârut ortodoxe. În cuvîntul introductiv, semnat de un cunoscut vlădică, romanii pravoslavnicii sînt ispititi să-si revizuiască ortodoxia "mușegăită", prin abordarea unui limbaj neo-ortodox profesional, praspăt si spilcuit, doct-academic, scuturat de orice rezonanță "noduroasă". Termeni precum "armonia din Univers", "fiinta noastră", "superficialitate", "delicatete sufletească pentru cele sfințe", "înaintarea celor spirituale" etc. împănază respectivul articol, cumpănindu-l parcă între un nobil discurs catolico-protestant si orientala morală pacifist-unicersalistă a "integrării în absolut". Ce să înțelegem din această paradă de sofisme duhovnicești? Că ortodoxia contemporană si-a pierdut pînă într-atît vlagă, încît nici "grai" nu mai are? Că pentru a fi citit si admirat, limbajul trebuie să-ti fie neapărat "cult" si "elegant"? Că smerenia trebuie să-ti fie "gratioasă", iar cănta "politicoasă"?

Pentru a ne edifica deplin asupra incursiunilor umnaiste pe tărîmurile ortodoxiei, să purcedem spre identificarea de noi sensibilități "ortodoxe", zăbovind asupra istoricului Mănăstirii Robaia, unde ni se spune că lăcasul "se înscrie planimetric (!) în categoria constructiilor ecleziastice de plan trilobat (!), cu abside poligonale (!), absida altarului prezentînd un usor decros (!)."

Ce să însemne aceste rînduri pentru gospodina din piață cu bărbat strungar? Că doar si ea e ortodoxă si merge la biserică? Asa se întrebă săraca "fiintă", si multi altii, si noi odată cu ei: oare să fie ortodoxia un bun al celor destepti, rezervată elitelor? Să fie mai multe "ortodoxii": una o universitarilor, a teologilor, a doctoranzilor, si alta a nevoiasilor si prostimii neînvătate? În continuare, ni se vorbește în acelasi limbaj dulceag, pretentios, "important", despre "membrele comunității monahale", "piosi donatori", "altare de credință", "har artistic", "orizont de viață" etc.

În graiul Sfinților Părinti, toti cei botezati în Hristos sînt numiti crestini, bine-credinciosi, nevoitori, drept-credinciosi, de Hristos iubitori etc., iar în rînduiala Botezului, cel chemat să devină ortodox este "robul lui Dumnezeu", în nici un caz "membru", "cetățean", "domn", "tovarăș"... în Hristos, ori "avă civic" al vreunui "Pateric umanist".

Cît despre "piosi donatori" ai "altarelor de credință", ce putem spune? Le urăm să devină "ctitori evlaviosi" ai "duhovnicestilor sihăstriei" - vetre de pocăință întru smerită vietuire călugărească - iar nu iar nu "sponsorii" ai "centrelor de iradiere culturală", după cum se revendică orgolios unele mănăstiri.

Iată cum, înșelati de mirajul "harului artistic", cărturarii monahi "împătimiti de frumos", prind a se prosterna "suav" si "divin" noului "orizont de viață": *monahismul umanist*; căruia, dîndu-i "viață din viața lor" (după cum spune însusi autorul elogiilor aduse maicilor), îl usucă apocaliptic, lipsindu-l de Hristos, care e viața Sfinților Mucenici si a cuviosilor monahi.

În încheierea aceluia articol, cititorul ortodox e informat că rostul mănăstirii - asezată în "locuri mirifice" - e altul decît își poate închipui si diferit de ceea ce Biserica, prin Sfinții de Dumnezeu purtători, a hotărît, anume - zice revista - "altar al încrederii în vesnicia neamului", adică loc de umanistă închinare la neam si la

"sfânta încredere". Pasoptism religios, în care neamul-idol ia locul lui Hristos, Cel uzurpat de umanistii nationalisti si de patriotii nihilisti.

Mai mult decât atât nici marele apostat reformator Cuza Vodă nu si-ar fi dorit: o Biserică în care nu Hristos e atotputernic, ci neamul plin de patimi (fie el si romanesc: e tot urmas al lui Adam cel înșelat de diavol, adică "integrat" mortii, după cum zilnic observăm), care neam - iată - a devenit dogmă, canon, altar căruia pînă si vesnicia i se supune cu "încredere".

Poate unii cititori mai "nationalisti" vor striga patriotic, cu umanistă indignare: "De unde aceste hule «globaliste» împotriva bieteii tărăsoare?" Acestora le răspundem cu crestinească înțelepciune: Oricît de "drept" si "sfînt" ar fi un neam (ceea ce e cu neputință), nu poate fi mai presus de Hristos si de Biserică, si nici măcar egal. Nu neamul (care într-adevăr e "trunchiul mlăditei"), ci Hristos, Mîntuitorul tuturor.

Dar, pentru că obiectul discutiei noastre nu e neamul (căruia îi vom rîndui un articol aparte cîndva), ci prezenta umanismului prozelitist în lumea ortodoxă, camuflat în fel si chip, continuăm citirea revistei noastre. Si ce mai aflăm? "Cuvîntul de folos" din articolul "pedagogia creștină aplicată la Mănăstirea Robaia" (semnat de starea Petronela Dobrescu). Aici, cititorul este vătămăat fără rezerve de limbajul gnostico-scolastic al smintelilor sincretist-umaniste, care te lasă năuc de atîta "cultură ortodoxă": se vorbește de izbăvirea păcatelor printr-o "pedagogie creștină", ce "are ca ideal punerea în acord a vietii umane cu vointa lui Dumnezeu", temă protestantă ce vizează crearea unei parități egalitariste între om si Dumnezeu, prin mijlocirea moralei simplist-pietiste.

Pentru a risipi orice bănuială față de bunele-i intentii, maica autoare ne avertizează că încrederea în "sentimentul religios nativ", stimulat printr-o "educatie religioasă adecvată", este argumentată de însusi Pestalozzi, "marele pedagog si gînditor umanist". Despre liberalismul ateu propovăduit în învățămîntului elvetian si european îndeobste de rationalistul Pestalozzi, dimpreună cu alti "iluminati" (de focul iadului), s-ar fi convenit să stim nu numai noi, ci si maica iubitoare si ostenitoare întru umanistă rucodelie.

Apoi, articolul purtător "de mare forță evocatoare" ne poartă pasii tandru si ocrotitor către "puritatea copilăriei cîștigată prin taina sfîntuui Botez". Iată-ne asadar pricopsiti vrînd-nevrînd cu o nouă dogmă: dogma sfîntei copilării, prin care mica obrăznicătură e slobozită de păcat si pusă în rîndul sfîntilor. Curată infailibilitate umanistă. Responsabil de această teologumenă: Sfîntul Botez, împuternicit cu duioasele înnoiri.

Nu ne miră această supra-venerare a "purității", adevărată blasfemie asupra sfînteniei si a dogmelor ortodoxe, cînd stim bine că Biserica, devenită institutie umanitară, se dedică împlinirii pămîntesti - "păcii lumii", "egalității sexelor", "drepturilor omului", "eradicării somajului", "promovării valorilor culturale" si asa mai departe - "idealuri" pe care nu Hristos i le-a hărăzit, ci singură si le-a luat, din încredintarea "Pedagogului suprem" - un fel de "Spirit universal" stăpîn peste lojele initiatilor - confundat în articol cu Mîntuitorul.

Mai departe, apologia "bunătății" si înăscutei cuminteniei, ce are "rădăcini adînc împlîntate în interiorul sufletului", prin mijlocirea perfectionistei "evolutii spirituale" ajutată de o "educatie bună", ajunge la culme vorbind de o nimicnicie hinduist-nirvanică în "realitatea supremă, atotputernică, dumnezeu" (nu ni se spune care).

Taoisti si confucianisti, sintoisti si budisti, brahmani, samani, ocultisti, umanisti, nihilisti, anarhisti si alti antihristi ai tuturor "cultelor", cu dogmele si filosofiele lor, se regăsesc în aceste "reflexe ale principiului divin". Găzduiti inconstient (sau poate nu) în paginile aceste reviste (în care Hristos e "Marele Anonim", ce apare sporadic, secundar ori deloc), se propovăduiesc "noi sfere de viață", o nouă ortodoxie: ortodoxia fără Hristos, în care adevăratul stăpîn va fi OMUL apostat, eretic, omul umanist-ecumenist al viitorului-prezent.

VIOLAREA DREPTURILOR ORTODOXIEI: PARLAMENTUL EUROPEAN ÎMPOTRIVA SFÎNTULUI MUNTE ATHOS

Protest al monahilor ortodocsi

La Strasbourg, Ortodoxia e jucată la ruletă: Parlamentul European invită Biserica Ortodoxă să nu mai fie atât de ortodoxă.

Despre ce-i vorba? Într-o rezoluție recent adoptată, Parlamentul European cere guvernului grec abolirea legii conform căreia femeile nu pot vizita Muntele Athos. Pretextul e "violarea principiului egalității sexelor, a legislației comunitare și a normelor privitoare la libera circulație a cetățenilor în cadrul UE". Iată că libertatea Europei anulează libertatea Ortodoxiei, încălcând flagrant drepturile omului, pe care le tot flutură pe sub nasul celor ce-și strigă dreptul la autodeterminare. Nimeni nu are dreptul să-și impună altora legile sale, legi care interzic libertatea conștiinței și a persoanei. Parlamentul European o face. Fără jenă și fără scrupule. Nu ține cont că monahii au o lume a lor, diferită de legile omenestii. Nu ține cont nici că monahismul are alte obiective decât cele ale UE: "egalitatea sexelor", "legislația comunitară" etc., deziderate omenestii care nu au nici o legătură cu mântuirea în Hristos. Nu pentru acestea s-a răstignit Hristos. Nu pentru acestea au lăsat monahii lumea, luând calea mănăstirii. Au intrat în mănăstiri, părăsind lumea, cu toate modele, poftele și legile ei. Dar iată că acum lumea le impune și lor o nouă viață, năvălind peste ei cu pretenții de schimbare care le ating mântuirea.

Guvernul Bisericii e Sinodul. Patriarhul e ministrul lui Dumnezeu peste credincioși. Președintele e Însuși Hristos, Care a lăsat pămîntenilor marea "constituție" a omenirii: Evanghelia cea de viață dătătoare, pe care o sfidează acum Europa. Biserica - poporul lui Hristos - nu poate, nu vrea și nu simte nevoia altui "guvern" decât a hotărît Hristos-Dumnezeu. Monahii, soldatii Bisericii, nu-L pot trăda pe Hristos pentru că așa vrea Parlamentul European. Europa are dreptul să le-o ceară, ei au dreptul să refuze. Or să fie etichetați: teroristi, sovini, xenofobi, extremiști, antisemiti etc., poate vor fi chiar uciși în numele democrației.

Și noi, monahii romani, ne simțim solidari cu monahii Sfântului Munte, căci un Hristos și o Biserică avem toți.

Astfel gândind, ne întrebăm cu dreptate: Ce va fi cu noi mâine, văzînd ce se întîmplă la Athos azi? Cum vom răspunde acelor pretenții și acuzații, care ne ocolesc doar pentru moment? Cum ne vom opune reformelor integrist-uniformizatoare ale UE? Doar închinîndu-ne lui Hristos pînă la moarte, și nu Europei!

ANTIRĂSTIGNIRILE EUROPEI - RĂSTIGNIRI ÎMPOTRIVA LUI HRISTOS

Părintele Procopie de Iasi

Orice suferință este o cruce, o răstignire. O răstignire nu întotdeauna mîntuitoare. Căci sînt răstigniri pentru Hristos si pentru neam, dator si el să se răstignească pentru Legea lui Dumnezeu, si sînt răstigniri pentru lumesti biruinte.

Cîti pătinesc si se frămîntă pentru faptul că astăzi Biserica se străduieste să placă lumii, acestia au răstignirea cea bună.

Cîti convertesc legile Bisericii în rînduieli omenesti, supunîndu-le poruncilor veacului, nu se răstignesc pe ei, ci pe ceilalti si întreaga Biserică, răstignire pentru care vor da socoteală.

Toti îi grăbim pe altii la răstignire, pentru a o amîna pe a noastră. Părintii răstignesc pe copii pe crucea poftelor lumii, atunci cînd îi răsfată, înlesnindu-le un trai moale si puhav. Apoi îi răstignesc pe crucea pierzaniei, îngăduindu-le deocheate plăceri si distractii, concursuri si jocuri, întreceri si premii, ce le atîtă părărea de sine, mîndria, pofta de laudele găunoase ale lumii, dispretul de aproapele, avaritia, curvia, trîndăvia si toate celelalte patimi.

Copiii își răstignesc si ei părintii, atunci cînd pretind cea ce nu li se cuvine: să aibă tot ce poftesc, să facă tot ce vor, să fie în toate egali cu cei mari. Aceste pretentii răstignesc pacea familiei, răstignesc tot binele casei. Însăsi voia lui Dumnezeu e răstignită de voia omenească, atunci cînd în familie si în societate se iau decizii fără Dumnezeu.

Dar cea mai gravă răstignire e cea antiortodoxă, răstignirea care te mobilizează să cîstigi lumea. Pare o răstignire nobilă, adevărată, înaltă. O răstignire epocală, creatoare, grandioasă, care-ti strigă neîncetat: "Jertfeste-te pentru o lume nouă, mori pentru o societate mai bună, fă din om o măsură înaltă, desăvîrsită, sublimă, ghidează-l pe drumul autoinstruirii si autocunoasterii. Convinge-i pe oameni de autodesăvîrsirea lor."

Diversiuni satanice, prin care omul e hipnotizat de minciuna automîntuirii. Minciună pentru care își răstigneste zilele, neuronii si toate facultățile trupesti, sufletesti, intelectuale.

Unii se zbat pentru functii înalte, scornesc doctrine, inventează legi, brevetează si premiază. Altii dau pronosticuri politice ori sportive, tin conferinte, militează pentru pace, democratie, drepturile omului, angajîndu-se în dispute si demonstratii, implicîndu-se în miscări ecologice, feministe, religioase etc. Toate sînt răstigniri, căci sînt chinuri, dureri si nelinisti. Răstigniri false, perverse, mincinoase. Răstigniri antimîntuitoare si nihiliste. Răstigniri prin care omul se rezolvă pe sine prin sine, neavînd nevoie de rezolvările lui Dumnezeu. Autorezolvări care nimic nu izbutesc, care răstignesc pe necredinciosi pe greaua cruce a apostaziei, purtată cu încăpățînire de apostata Europă.

Da, Europa se autorăstigneste continuu pe crucea hulirii lui Hristos, se răstigneste pentru cultură si educatie, pentru industrie si finante. Europa se răstigneste pentru sport si modă, pentru avioane si telecomunicatii, pentru o viață cît mai bună. Nu pentru aceste pămîntesti obiective S-a răstignit Hristos. Acestea n-au rudenie cu răstignirea Celui ce n-a dorit, nici n-a primit ceva din lume. Aceste răstigniri omenesti sînt rele, căci vor să facă din lumea aceasta un rai. Răstigniri novatoare, care plagiază marea răstignire aducătoare de mîntuire.

Europa si întreaga lume se răstigneste pentru orice: pentru micșorarea somajului, pentru mărirea salariilor, pentru pensii si alocatii, pentru micșorarea impozitelor, pentru venituri medii pe cap de locuitor, pentru mărirea bugetului igienei si sănătății, pentru protectia mediului, pentru preturi si majorări, pentru investitii si profit. Răstigniri rusinoase, penibile, umilitoare, care-l reduc pe om la stadiul de animal flămînd de

necesități. Pentru toate se răstigneste Europa, dar nu pentru Hristos și mântuirea ei. Europa nu se căiește, nici nu plînge pentru păcatele ei, nu regretă, nici nu suspină, ci răstigneste tot ce prinde în calea ei: fericire, pace, cultură, progres. Fericire fără suferința creștină aducătoare de adevărată fericire; "pacea" inovată, care nu presupune un război cu păcatele personale, cu dracii și cu lumea; cultura, în centrul căreia e preamărit omul autosuficient, care n-are nevoie de Hristos; progresul, care înlătură orice limite și neputințe, făcînd din om un nou dumnezeu.

O nouă cruce, un nou fel de răstignire: răstignire împotriva Bisericii, răstignire împotriva lui Hristos antirăstignire în care diavolul e regizorul, iar omul - protagonistul. Cui ne răstignim, pentru ce ne răstignim, pentru cine sîngerăm jîn mîhnirile și plîngerile noastre? Cui dedicăm ostenele noastre? Care-s grijile noastre? Dacă răspunsurile vin din lumea aceasta și duc spre lumea aceasta, atunci crucea pe care o ducem e a lumii și pentru lume, iar nu aceea a lui Hristos și pentru Hristos.

Cui i-am închinat răstignirile noastre, acela ne va și răsplăti după măsura cu care a fost răsplătit răstignitul tîlhar cel din dreapta, strămos al dreptei-răstigniri. Răzvrătita răstignire a tîlharului apostat, tată al răstignirii europene, să n-o iubim, chiar de-ar fi să pierim.

A EXISTAT OARE UN HOLOCAUST AL EVREILOR ÎN ROMÂNIA ?

de Aurel Lupescu

Etimologic, cuvântul Holocaust, provine din limba greacă: Holoskaustos sau Holokauton, Holos înseamnă întreg; Kaustos sau Kautos înseamnă ardere, adică ardere totală. Vechea semnificație a Holocaustului indică:

- a) -sacrificiu oferit zeilor prin arderea totală a obiectului sacrificat.
- b) -o distrugere completă a populației și a animalelor.
- c) -o distrugere masivă, totală.

Ulterior, semnificația Holocaustului s'a extins cuprinzând categorii ca pogromuri, genocid, exterminarea unei rase... Astăzi, Holocaustul este identificat cu tragedia suferită de evrei în cel de-al II-lea Război Mondial; specific, în uciderea a peste 6 milioane de evrei în lagarele de concentrare germane aflate pe teritoriul polonez: Auschwitz, Treblinka, etc. Cifra de 6 milioane de evrei arși în crematoriile naziste a fost avansată de către diversele "birouri" și "centre" de studii în majoritate evreiești, ale Holocaustului. Cifra enormă de 6 milioane a fost contestată de diversi istorici și cercetători ai fenomenelor celui de-al II-lea Război Mondial. Într-adevăr, legi speciale au fost "adoptate" în majoritatea țărilor vestice din Europa precum și în SUA și Canada, legi care fac un criminal din cel ce contestă veridicitatea Holocaustului. Recent, un profesor pe nume Ernst Zundel, a fost condamnat la 15 luni de închisoare de către un tribunal din Canada pentru crima de a fi scris o carte intitulată "Holocaust, cea mai mare contrafacere a tuturor timpurilor". În această carte, prof. Zundel originar din Germania, susține că nu a existat nici un pogrom de ucidere sistematică a evreilor în masă după cum n'a existat nici o gazare urmată de ardere a celor 6 milioane de evrei, în contradicție cu faptele stabilite de către "centrelor" de studii evreiești.

Cartea prof. Zundel nu face însă obiectul articolului nostru. Un lucru rămâne însă clar: nimic nu este stabilit odată pentru totdeauna. Trăim într-o epocă a relativismului, în care ceea ce părea adevărat ieri este dovedit ca fals astăzi. Istoria nu face nici ea excepție.

În cazul României regula pare inversată. Ceea ce părea adevărat ieri se încearcă să se dovedească fals astăzi. De exemplu, astăzi diversele "centre" de studii evreiești încearcă să acrediteze ideea că în România dinaintea și în timpul celui de-al II-lea Război Mondial ar fi existat un holocaust evreiesc [în miniatură cu cel din Germania] ce ar fi consemnat aproximativ 400.000 de evrei după unii, 600.000 după alții. Cifrele sunt în

evidenta contradictie cu datele oficiale ale anchetelor guvernamentale din acele timpuri.

Iata ce gasim in "Encyclopedia Iudaica Jerusalem" la pagina 1472: "Garda de Fier tine conferinte si demonstratii studentesti deseoriacompaniate de razmerite anti-evreiesti in care distrugeau sinagoge, magazine si ziare evreiesti ca in Oradea-Mare si Cluj [1922] si in Timisoara [1938] ... In perioada Iunie-Septembrie 1940 Garda de Fier reconciliata cu regele Carol al II-lea, a comis masacre impotriva evreilor in special in Moldova. La 6 Septembrie 1940, Garda de Fier proclama Statul National-Legionar impreuna cu Ion Antonescu. Imediat au fost promulgate legi pentru eliminarea evreilor din viata politica, culturala si economica a Romaniei. Telul final al Garzii de Fier era deportarea tuturor evreilor [N.R. -deportare deci, nu ucidere]. O lupta pentru putere a dus la rebeliunea legionara din 19-20 Ianuarie 1941, in care au fost ucisi 120 de evrei in Bucuresti si cca. 30 de alti evrei in provincie [in special in Ploiesti si Constanta]. Rebeliunea a fost inabusita si Conducatorul miscarii legionare Horia Sima impreuna cu alti lideri legionari s'au refugiat in strainatate. Odata cu izbucnirea razboiului contra Rusiei Sovietice [Iunie 1941], fortele germane impreuna cu politia antonesciana la care s'au alaturat elemente ale Garzii de Feir au comis atacuri impotriva evreilor ca Pogromul de la Iasi [29 Iunie 1941] si "trenurile mortii", si alte atacuri in Moldova soldate cu 7.500-10.000 de victime".

Deci să recapitulăm:

In timpul rebeliunii, legionarii au ucis 120 de evrei in Bucuresti si 30 de alti evrei in provincie. Totalul "pogromului" dela Iasi, "trenurile mortii", etc. s'au soldat cu 7.500-10.000 de victme. Adunând ajungem la cifra maxima de 10.150 de evrei, victime ale Holocaustului in Romania. Cifra este data de catre "centrele" evreiesti de studii de atunci.

Dupa cifrele oficiale ale guvernului Antonescu, care nici el nu putea fi banuit de iubire fata de legionari, rebeliunea s'a incheiat cu 416 morti, 370 in Bucuresti si 46 in provincie, din care 120 erau evrei. In perioada 6 Septembrie 1940 si 20 Ianuarie 1941, tot dupa datele guvernului Antonescu, legionarii au facut 73 de victime in majoritate formate de grupul celor detinuti la Jilava pentru crimele comise contra tineretului tării. Niciunul nu era evreu. Nu putem decat sa constatam discrepanta chiar in cifrele de atunci maximum 10.150 de evrei, si enorma cifra maxima de 600.000 de evrei prezentata astazi de catre forurile evreiesti mondiale.

Analizand statisticile prezentate, un fapt se desprinde cu claritate: Miscarea Legionara, vânată de regele Carol al II-lea pana in Septembrie 1940 si de generalul Antonescu dupa Ianuarie 1941 este scoasa din cauza. Ramane deci singura imputatie de ucidere a 120 de evrei in timpul rebeliunii declansate de generalul Antonescu. Desigur, victime au fost [416 morti], dar acesta este pretul platit cand doua forte se confrunta armat. Gloantele nu selecteaza pe cei ce se afla pe strazi in timpul unui conflict. Dovada: au murit de 4 ori mai multi crestini decat evrei. Si daca mai adaugam si faptul ca la acea data atat Basarabia cat si Ardealul de Nord nu mai erau sub jurisdicția Romaniei, credem ca afirmatiile celor ce arata ca in Romania ar fi existat un Holocaust al evreilor ce ar fi devorat circa 600.000 de evrei sunt marcate nu numai de exagerari arbitrare si iresponsabile, dar si de o falsitate ce raneste adanc sensibilitatea poporului roman în sânul căruia comunitatea evreiasca a avut si are o pozitie privilegiata unica in intreaga lume. Notiunea de Holocaust indeamna la respect si compasiune fata de victime, la repulsie si oroare fata de calai si la hotarîrea de a lupta pentru ca asemenea lucruri sa nu se mai repete. Avem in fata Holocaustul crestin comis de catre Comunismul International care a devorat pana acum peste 140 de milioane de victime si continua sa ucida in ritm accelerat nu numai crestini dar si musulmani, budhisti, mozaici...

140 de milioane oferite pe altarul Satanei spre arderea totala. In acest context, motivul refuzului Presedintelui R. Reagan de a vizita fostul lagar german din Dachau ar trebui sa dea serios de gandit celor ce incearca sa foloseasca tragedia umana in scopuri speculative. Problema actuala este una de supravietuire a fiintei umane. Este nevoie de un efort urias, comun, al tuturor natiunilor spre a distruge Comunismul International. Prezentarea denaturata a adevarului nu ajuta aceasta cauza. Problema "Holocaustului evreiesc" in Romania va ramane deschisa tuturor cititorilor nostri de la care asteptam date documentate spre o eventuala publicare.